

DOMOLJUB

Glasiło Jugoslovanske Kmetske Zveze

Izhaja vsak četrtek. — Cena mu je 15 K na leto. — Za Nemčijo 18 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. — Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati paš Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kdo je to: farovška gospôda?

Liberalci so iznašli novo strašilo za kmeta. Kdo je to? Morda oderuhi in verižniki, ki pijejo kmetskemu ljudstvu kri? O, ti ne. Sinovi nekdanjih oderuhov in sedanjih verižnikov ponosno dvigajo glavo in se hočejo zopet izigravati za voditelje kmetov kakor pred 25. leti, ko smo morali začeti osvobodilno delo. Če ti ne, morda so pa to mestni trgovci in razni prekupčevalci, barantači in kmetski zvodniki, ki noč in dan premišlujejo, kje bi kmeta opeharili? O, ti tudi niso tisto strašilo, ki bi se ga morali vsi kmetje ogibati, kakor se na Jutrovem ogibljejo gobovega človeka. Vsi ti se cede sedaj samega prijateljstva do kmeta. Zahtevajo od nas, da spoštujemo njihove besede in jih jemljemo za suho zlato, njih dejanja in namene seveda moramo pozabiti. Mi se začudeno vprašujemo: Kje pa so bili ti čudni kmetski prijatelji, ki danes tako vsiljivo vpijejo, takrat, ko je bil kmetski stan pripuščen sam sebi, ko ni imel ne gospodarske ne politične moči ne organizacije, ko je pel boben po vaseh in so se prodajala kmetska posestva drug za drugim na javni dražbi. Če se ne motimo, smo videli takrat marsikaterega sedanjih vsiljivih lažiprijateljev stati pri sodčku žganja in opajati ljudi, da je tem več zaslužil pri razkosavanju kmetskih zemljišč. Morda so pa to strašilo oni lesni trgovci, ki so tako poceni kupovali — seveda iz same »ljubezni« do kmeta — les, da so dajali več voznikom za vožnjo kakor kmetu za les? Kaj šel Ti tudi niso. Ti so sedaj na vodilnih mestih stranke, ki pravi, da je kmetska stranka. Morda so ono strašilo ljudje, ki so po shodih, strankah, uradih upili, da je kmet zažbit, neumen, poživinjen? Ti tudi ne. Kajti ravno ti ljudje sedaj želijo, da bi jih kmet zopet spravil kvišku in jim pomagal, da bodo zopet vih-teli svoj bič nad njim. Kdo pa je potem tisto strašilo? I no, kdo? Saj morate vedeti! Ne veste? Vam pa mi povemo. Liberalna »Domovina« in ravnotako liberalni »Kmetijski list« pravita, da so to strašilo farovška gospôda, naši duhovniki, ki prebivajo po naših župniščih. Sedaj pa vemo vse. Ta dva lista, katerih vsaka druga beseda je obrekovanje in zavijanje, to pravita. Zmajujete z glavo? Tudi mi se večkrat primemo za glavo, ki moramo teden

za tednom prebirati te prečudne klevete, obrekovanja in natolcevanja.

Ves boj ljudi, ki stoje za tema dvema listoma, je obrnjen edino proti duhovščini. Duhovnikom hočejo vzeti zaupanje ljudstva, izpodkopati jim hočejo ves vpliv med ljudstvom, izrinuti jih hočejo docela iz javnega življenja, vzeti jim hočejo med ljudstvom ves ugled. Kot zaznamovani s sramotnim znamenjem naj hodijo med ljudstvom, da bi vsak kazal za njim in se jim izognil. To je njih namen, to njih edini cilj. Vprašamo: zakaj hočejo to? Kakšen cilj zasledujejo s tem? Komu naj to služi? Mar kmetu?

Kdo pa je to: farovška gospôda? Če preštejemo duhovnike po Sloveniji, jih seštejemo lahko na prste, katerih zibelka ni tekla v kmetski hiši. Vsi, prav vsi so kmetski sinovi. Poskusili so v zorni mladosti težko kmetsko delo. Ko so se vračali iz šol, kjer so se večinoma s trudom in v pomanjkanju šolali, so pomagali z delom starišem, bratom in sestram pri kmetskem delu. Ko jih je poslal škof na službo, so službovali med kmetskim ljudstvom, videli so znoj in trud, gospodarsko razdrapanost in politično brezpravnost kmetskega ljudstva. Izšli so iz kmetskega ljudstva, živijo z njim in mrjejo z njim. Ti sinovi kmetskega ljudstva, ki jim je edino kmetsko ljudstvo pomagalo do izobrazbe, ti naj bodo torej ono strašilo, pred katerim je treba svariti, opominjati kmetsko ljudstvo! Kakla lopovščina, hinavščina in brezprimerna podlost! In to podlo delo opravljajo po večini ljudje, ki niso imeli nikdar srca za kmeta, katerim je bil kmet le sredstvo za njihove samopašne ali brezverske namejene. Rajni dr. Krek je vrgel nekoč tem ljudem, ki so ga tudi opravljali in blatili, ves ogorčen v obraz vzklik: Vse si dam vzeti, te oblasti pa ne priznavam nikomur, da bi mi branil delati za ljudstvo. In po tem geslu svojega velikega mojstra so delali in delajo kmetski sinovi v duhovniški suknji. Tudi oni ne priznavajo nikomur oblasti, da bi jih podil od dela za ljudstvo. Brez pretiravanja in brez povzdigovanja moramo mirno priznati, da si je naše kmetsko ljudstvo ves svoj veliki kulturni, politični, gospodarski in prosvetni napredek priborilo v družbi s svojimi duhovniki. Se

več! Ves ta napredek si je moralo izvojevati v trdem boju ravno proti tem ljudem, ki so ga ovirali ves čas v njegovem političnem in gospodarskem razvoju, ki nimajo tudi danes za duhovnika drugega kakor psovko in blato, za kmeta pa prazne besede. Mi smo ponosni na svoje združništvo, ki je v najlepšem razvoju in naša najboljša obramba proti premoči kapitala in kapitalizma. Vse naše neštene zadrage so pomagali kmetom ustvarjati in voditi kmetski sinovi v duhovniški suknji. Mi smo ponosni na svojo izobraževalno mladinsko organizacijo, ki je dvignila slovensko ljudstvo tako visoko, da je prvo v državi. Pri vseh društvih so vneto sodelovali kmetski sinovi v duhovniški službi. Mi smo ponosni na veliki politični boj za ljudske pravice, ki smo ga bojevali v polpretekli dobi. Vi klevetniki ste bili vsi v protiljudskem taboru, edino duhovnik je stal vztrajno ljudstvu ob strani.

Zakaj torej ta sramotni boj proti duhovnikom, ki so vsi izšli iz kmetskega ljudstva, živijo in delajo z njim. Povsem očesu je to dejstvo seveda nedolžno. Pogledati moramo stvari do dna in odgovor bo lahek. Duhovnik je predel krščanske misli in krščanskega življenja v ljudstvu, on je klicar pravice in nadnaravnih resnic. Krščanski misel je pa vseobsežna. Ni le dobra, jo izpoveda in priznava v tih kamri med štirimi stenami, ona je ravnilo in pravilo vsega zasebnega in javnega življenja. Svobodomiselnici, ki se zbirajo okoli omenjenih listov, pa krščanski misli te pravice ne priznavajo. Pustili bi ji milostno morda še kotiček v srcu kake pobožne ženice, na javnost ji pa ne priznavajo nobenega vpliva. Zato hočejo vzgojiti mladine brez verske misli, zato se trudijo za brezverski zakon, zato se trudijo za politično moč, da bi iztisnili verski vpliv in Cerkev iz vsega javnega in državnega življenja. To je njih cilj, to je njih edini namen. Vse drugo, kar pripovedujejo o spoštovanju do vere, do Cerkev itd., je le pesek v oči. Zato tudi njihov boj proti duhovnikom, ki so nositelji krščanske misli med ljudstvom. Če se jim posreči izpodkopati zaupanje ljudstva do duhovnikov, jim pade ljudstvo kot zrelo jabolko v njihovo svobodomiselnost, brezversko in ob enem kapitalistično žrelo. V tem boju so si podali prijateljsko roko najčistejši liberalni, svobodomiselnici in takozvani samostojni kmeti.

je. To je povest o farovski gospodi. Kršćansko ljudstvo, ali se boš odločilo za svojo lastno kri ali za ptuje brezvestneže, ki se zajedaajo v tvoje meso?

Naša krona se poslavlja.

Minister Veljkovič je trmast in vztraja, da se zamenja krona za dinar v razmerju 4 : 1. Vse protestni shodi slovenskih in hrvaških gospodarskih organizacij ga ne omeščajo, naši liberalci pa, ki so pred tedni zagnali nepopisen krik, češ, da je ljubljanska vlada naravnost božansko modro rešila valutno vprašanje in se zaletavali v klerikalce, ki niso hoteli verjeti liberalni modrosti, da so protidržavni, ti liberalci sedaj sramežljivo molče, češ, ni se nam posrečilo prepričati ljudi, da je štiri toliko kot ena. Pač, dr. Tavčar ne molči, hude levite bere večkrat v Slov. Narodu tej liberalni modrosti, ki je ukradla našim ljudem tri četrtine kronic iz žepa. Takole piše:

Zloglasno razmerje (4 : 1) v načrtu valutne reforme se končno priznava celo od strani maloštevilnih in sramežljivih zagovornikov sedaj končno zadostno znanega načrta. Po dolgem času. Na celnem kronskem ozemlju med tem že živo čutimo posledice tega tako dolgo prikrivanega razmerja. Telefon, telegraf, pošta, tobak, carina so štiri dovojn važne stvari, da moremo presojati na svojih izdatkih »blagodejni« vpliv službenega razmerja med dinarjem in krono v vsakdanjem življenju. Ogromna podražitev telefona, telegrafa, pošte, tobaka nam kaže praktično, da posledice prinese valuta gospodarskega, katero hoče uvesti v naš novčani promet, v celnem našem gospodarstvu. Pri vsem tem je poštni promet vedno isti. Mesto da bi šli na boljše v poročilih, tužbi, padamo nazaj za desetletja.

Toda minister Veljkovič gre svojo pot naprej in liberalni ter socialistični ministri, pa tudi poslanci so zadovoljni, ker molče. Sedaj je poslal minister pismo, v katerem naznaja, da se bo zamenjavanje v najkrajšem času začelo. Takole pravi med drugimi.

»Z izmenjavanjem kronskih novčanic se začne v najkrajšem času. Začetek in konec tega posla bode pripravljen tako, da bodo vsi državljani pravočasno obveščeni. Zeleč, da se ta posel izvede s čim manj neprijetnostmi in morebitno škodo za naš narod, sem smatral za potrebno, da s to prehodno obliko opozorim že sedaj državljane na predstojajočo odredbo, da se vsakdo pravočasno pripravi in da pripravi razpored, ki mu najbolj ugaaja. Ker se rok, določen za izmenjavo kronskih novčanic z novimi novčanicami v nobenem primeru ne sme podaljšati ter se tudi ne smejo upoštevati naknadne prošnje, opozarjam one, ki se pripravljajo

na potovanje, ki se nahajajo na potovanju, ki so preobloženi s posli ali ki so bolni, da že sedaj pripravijo vse, kar je potrebno, da ne zamude roka. Kdor ne bi došel, ali kdor ne bi mogel v odrejenem roku osebno prinesiti svojih kron v zamenjavo, ta stori najbolje, da jih pravočasno izroči banki ali drugemu denarnemu zavodu, ki zanj izvrši zamenjavo. Vsakomur se izplača polna vrednost donešenih kronskih novčanic v novčanicah Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev brez odbitka. Priznanice, ki so jih posamezniki dobili mesto zadržanih kronskih novčanic (ob kolkovanju), so polnovredna obveza države, in se bode začelo z njih izplačevanjem, čim se izvede zamenjava kronskih novčanic.«

Tako vsemogočno gospod minister Veljkovič. Kmet, ti pa veš, kako je, kadar sedi na vladi liberalnosocialistična gospoda.

Uradno znižanje cen pri živini.

Poslanec dr. Hohnjec je v imenu Slov. Kmetске zveze 26. januarja poslal deželni vladi v Ljubljani naslednji protest:

Po poročilu Ljubljanskega dopisnega urada z dne 22. januarja je deželna vlada za Slovenijo poslala vsem okrajnim glavarstvom in civilnemu komisarjatu za Prekmurje navodila, po katerih naj se določijo v celi Sloveniji po enotnih načelih prodajne cene za živila in druge vsakdanje potrebščine. Po izjavi strokovnjakov, ki jih je zasljal odsek za prehrano, je smatrati naslednje cene za klavno živino kot primerne in odgovarjajoče sedanjim prilikam: Za vole 8 do 10 K za kilogram žive teže, za krave 6 do 8 K za kilogram, za bika in telice 7 do 9 K za kilogram, za koščeno živino pa brez razlike 5 K za kilogram žive teže. Okrajna glavarstva imajo poskrbeti, da se te cene čimprej uveljavijo ter vsako navijanje teh cen prepreči.

Zoper to namero deželne vlade, ki je v protislovju s proglašenim in drugod veljavnim načelom svobodne trgovine, ter proti gospodarstvu slovenskega kmeta zelo občutno oškodovati, moram v imenu Slov. kmetске zveze odločno ugovarjati.

Deželna vlada se sklicuje na mnenje strokovnjakov, ki jih je zasljal odsek za prehrano in ki so omenjene cene 5 do 10 K za kilogram spoznali in določili kot primerne in sedanjim prilikam odgovarjajoče.

Kot pravično načelo za določitev cen more veljati edino le-to: Cene živine in sploh vsem kmetским pridelkom morajo biti s sedanjimi cenami za obleko, obutev, platno, klobuke, železo, vse orodje itd. v istem razmerju, kakor pred vojno. Vzporedimo si cene pred in po vojni:

Stav je pred vojno	Sedaj, stane	Kolkokrat je dražje
1 klobok	6-8 K	200-500 K
1 m platna	40 "	40 "
1 par čevljev	16-20 "	400 "
1 obleka za kmetla 30- do 50- "	1500-3000 "	30-40 "
plača za blaga na 100 "	160-180 "	6-8 K temu je še treba dodati obutev, obleke ...
plača za dekle na leto	180-200 "	45 "
1 kg železa	30 "	
1 kg žive teže pri živini	50 do 1- "	

Iz te vzporeditve sledi, da bi živina I a morala stati 1 kilogram 20 do 25 K. potem bi še niti ne dosegla razmerne istega zvišanja cen kakor druge reči, ki jih rabi kmet. Na taki višini pa cene živine nikdar niso bile, niti niso sedaj niti menda nikdar ne bodo. Cene pri živini bi se smele le takrat znižati, če bi se sorazmerno znižale cene pri vseh vrstah blaga in potrebščin. Dokler pa se to ne zgodi, je vsako uradno znižanje cen pri živini neupravičeno.

Iz navedenih razlogov moram zoper vladino določitev cen pri živini v imenu Slov. kmetске zveze odločno ugovarjati. Ikrti je treba vlado opozoriti na to, da bo njena naredba o znižanju cen pri živini najbrž imela to posledico, da se bo v naših krajih ponudba živine za prodajo zmanjšala ter bo narastla tihotapska trgovina z živino preko državnih mej in preko meje na Hrvaško, kjer je cena živine višja.

Prvi uspeh maksimalnih cen za živino.

Liberalna vlada, s katero so najtesneje zvezani samostojno liberalni kmetje, je uvedla maksimalne cene za živino, med tem, ko se vse drugo blago, ki ga mora kmet kupovati, draži dan za dnemom in vladi niti na misel ne pride, da bi določila maksimalne cene. Med kmeti vlada veliko razburjenje, ki je povsem upravičeno. Naj se uvede maksimalna cena za vse blago, ali za ničesar, to je kmetško geslo, ki je tudi povsem pravično. Kam pripeljejo take enostranske vladne odredbe, nam kaže slučaj, ki se je dogdil v Kranju na živinskem trgu 19. t. m. Neka dekle je pripeljala na sejm lepo telico. Obstopijo jo takoj mesarji ter jo vprašajo, koliko zahteva za njo. Dekle jo je cenila čez, ne na vago s pripombo, da je telica plemena. Neki mesar z Jesenic je zastrigel telico ter zahteval, da jo pelje takoj na vago. Dekle se je

emu upirala; nato prideta dva orožnika in tudi zahtevala, da se telica pelje na va- go ter da plača mesar po maksimalni ceni. Ko so to videli na trgu stoječi kmetje, so prihiteli skupaj ter zahtevali, da se telica dekletu pusti, ker je njena last in je nima- je pravico siloma odvzeti. Ker sta orožni- ka še naprej vztrajala, da se ji odvzame, so se kmetje silno razburili ter ponovno zahtevali, da se telica dekletu pusti. Nato je orožnik zapretel, da bo streljal, ako kmetje ne odstopijo. Nato so kmetje krep- ko odgovorili, česar pa ne smemo priob- čiti, ker bi nam morda cenzor črtal cel se- stavek. Ako ne bi orožnika hitro odneha- la in odšla, je bila nevarnost, da bi prišlo do velikega poboja, ker so bili kmetje gro- zovito razburjeni.

Vsak kmet še tako miren, je bil silno razburjen vsled te vladne odredbe in na- silnega postopanja orožnikov. Kmetje so poleg navedenega klicali: Idite napraviti maksimalne cene tudi v prodajalne, kjer moramo vse tako drago plačati, kakor ob- leko, železo po 9 do 10 kron kg, usnja, od- kar je maksimalna cena, sploh ne dobimo, le nam kmetom samo pa hočete s silo vr- niti maksimalne cene, da bi gospoda dobro in poceni živela na račun našega truda in naših žuljev.

Vlado prav resno opozarjamo, naj se ne igra z ognjem. Gospoda okrog vlade! Ne prezirajte naših opominov z običajno, pa silno neumno pripombo: Domoljub samo kmete hujska in s tem mislite, da je stvar opravljena. Skličite vsaj kmetško zborni- co in slišali bodete iz kmetških ust hujše reči, kot jih piše Domoljub. S takimi eno- stranskimi odredbami pa boste prignali kmete tako daleč, da bodo izgubili vsako smisel za državo. Kriv pa ne bo tega Do- moljub, temveč tisti, ki je izdajal tako lah- komiselne odredbe.

Težke obtožbe.

Dubrovniška »Narodna Svijest« je prinesla članek v katerem piše med drugim:

Naša če slaba uprava upropastiti malog čovjeka. Več se plača pšenica 7 do 8 kruna po kilo. A što če tek biti kasnije? Novine javljaju, da je i sam Zagreb ostao bez brašna (moke). U Dal- maciji osobito srednjoj ide još i gore. Novine javljaju, da na Braču vlada glad.

Dalmatinska je vlada bila pogodila u Banatu nekoliko stotina vagona žita uz vrlo nisku cijenu (ispod 2 krun- ne), no pogodba se je razvrgla, jer da vlada — uza sve gomile banknota — nije imala novaca. Uz to vlada nije mogla dobiti vagona za prevoz. Zar ni- je to čudno? Vlada nje mogla dobiti vlastite (lastne) vagona!

A kako ima žita, ako ga se plača 7 do 8 kruna? Kriomčari (veržniki) mogu dovažati žito, a vlada ne može. U njezinim je rukama cijela uprava, željeznice i automobili, a ona ne može prevesti niti hranu, dok veletrgovci mogu.

Doista je svojo prehranbenom po- litikom naša vlada iscrpila naš narod. Uz dobru bismo prehranbeno politiku mogli cijelu godinu jesti kruh naj- skuplje po 2 kruno kilo, a ovako čemo do nove žetve — koja je još daleko — plačati kilo kruha i do 10 kruna.

Iz Kmetških Zvez.

IZ RIBNIŠKE DOLINE.

Zadnjo nedeljo smo se v ribniški dolini precej živahno politično gibali. S. K. Z. je priredila svoje shode v Ve- likih Laščah, kjer sta imela nastopiti g. posl. A. Sušnik in kmet iz Horjula g. Stanovnik, nadalje na Robu, kjer bi bila poročala poslanec g. župnik Škulj in g. Stanovnik in v Škocjanu, kjer sta imela sijajen shod g. župnik Škulj in g. Stanovnik. »Samostojni« pa so pri- redili svoj shod v Ribnici. — Shod v Velikih Laščah je preprečil g. Pucelj s svojimi kričachi, kaj je dosegel »samo- stojnež« Pucelj bodo pokazale volitve, ko bo ostal tako pred vrati, kakor je pri vseh prejšnjih volitvah. — Na Ro- bu so razgrajali Puceljevi najemniki, pijani ljudje brez razsodnosti in pa- meti. Da so se posluževali najgršega nasilja, vrednega »samostojnih inteli- gentov«, nam ni treba posebej poudar- jati. Kdor pozna ljudi, ki se drže Puc- ljevega fraka, pa ve, pri čem da je. »Sa- mostojni« pa so se na teh shodih naše- mu ljudstvu temeljito »predstavili«. — V Škocjanu je bil sijajen shod S. K. Z. Ustanovila se je ob tej priliki K. Z., kmetijska nabavna zadruga in skleni- lo se je pričeti s pripravljalnimi deli za ustanovitev hranilnice in posojilni- ce. — Shod »samostojnih« v Ribnici je bil po naših somišljenikih zelo dobro obiskan, ki bi bili lahko milo za drago povrnili g. Pucelju njegovo razgrajanje v Velikih Laščah. Prepričati se je mo- gel, da je med našimi ljudmi doma do- stojnost in drage volje prepušča nasi- lje »samostojnim«. — Na poziv, naj se ribniški kmetje vpišejo v stranko »sa- mostojnih«, se ni oglasil nihče. Saj jih naš kmet predobro pozna, edino Polde iz Bukovice se je po dolgem obotavlja- nju javil k besedi češ: »le še malo počakajte, da se premislimo« in jim ta- ko izbil zamašek iz grla.

IZ DOBLIČ.

V nedeljo dne 4. januarja je imel gospod potovalni kmetijski učitelj, ki je sedaj v Črnomlju, govor. Govoril je o gnojenju in gnojnični jami. Na kon- cu pa je pričel govoriti o kmetijski stranki. Že smo ga mislili prijeti za be- sedo, pa je njegova sreča, da je vrget knjigo na mizo in nehal govoriti. Mi ne maramo nobene stranke, pri nas ima- mo Kmetško zvezo, ki šteje blizu 200 udov. Rekel je govornik, da pride zo- pet drugi mesec, in če pride naj pazi, da bo pustil vse strankarske besede zunaj pri vratih, tam kjer se čevlji sna- žijo. Dne 11. januarja je imela naša Kmetška zveza sejo. Govorilo se je pro-

ti temu, kar je sklenil finančni mini- ster, da bi se zamenjal nov denar za 4 naše kruno 1 dinar, ker na ta način smo prizadeti samo kmetje, zakaj mi nimamo mesečnih dohodkov, a stroške imamo mesečne in dnevne in kaj bi začeli, če zgubimo naenkrat ves denar.

Toraj mi zahtevamo in J. K. Z. naj dela nato, da se zamenja za 1 dinar 11 kruna. Dobili smo zopet dohodninski davek in še večji kakor lani. Davčna oblast v Novem mestu dela kar po svo- ji volji ne zmeni se za napoved, ki smo jo napovedali spomladi, dohodke zapl- šejo večje kakor so v resnici, a za stro- ške ne vprašajo in jih ne upoštevajo. Mi smo proti temu, ker to je krivično za kmeta plačati dvakrat eno in isto: zemljiški in dohodninski davek; na ta- način bi morali tudi uradniki plačati davek prvič od stolčka, ki na njem se- de, drugič pa še tega, kar zaslužijo. Torej mi zahtevamo, da se nam odpra- vi en davek, ali dohodninski ali zemlj- škí.

Kmet,

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

i Državni zbor bo menda v najkraj- šem času zopet sklican, ker jo je vlada v mnogih stvareh tako zavozila, da si ne upa več sama naprej.

i Nova vlada se menda sestavi v naj- krajšem času. V vlado bi menda šli tudi radikalci in hrvatski Narodni klub. Demo- kratki bi baje imeli 6 ministrov, radikalci 4 in Hrvati 2.

i Naduti Nemci. Nemcem v Mariboru se menda predobro godi, ker so iz delav- nice na koroškem kolodvoru nemški de- lavci pometali slovenske tovariše na ce- sto. Konec je naredilo vojaštvo in shod slovenskega delavstva, kjer so zahtevali, naj se prešernim Nemcem nekoliko bolj pristržejo peroti.

i Rekvizicije živeža pri prekupcih. Ministrski svet je sklenil, da izvede stroga rekvizicijo živeža pri vseh prekupcih. Ob- enem bo poostрил postopanje proti oderu- hom in dražiloem. Vse to je zelo lepo od socialističnega ministra, napačno je le to, da se je minister za prehrano na to stvar šest mesecev prepozno spomnil. Prekupci so svoje poceni kupljeno žito že zdavnaj za drage denarje prodali. V tem oziru je bil dr. Korošec drugačen mojster.

i Stanovanja v Belgradu so dosegle celo 800 dinarjev mesečne najemnine. Uradniki komaj mesečno toliko zaslužijo. Zakaj vlada mirno gleda oderuštvo?

REKA.

Pa so se uredili Italijani. S Fran- cosko in Angleško so poslali naši državi vrv, češ: obesi se sama, če ne, te bomo pa mi; Reka naj spada pod zvezo nara- dov, italijanska meja naj se potegne čez Wilsonovo črto tako, da pride še ves senožeški okraj pod Italijo, od Istre do Reke naj bo italijanski pas (čeprav na nekaterih mestih le par metrov ši- rok) in najvažnejše otoke dobi Italija. Ali pa: londonski pakt, to je meja po

sedanji demarkacijski črti, Reka pa ostane Jugoslovonom, a brez železnice. Naša država je vrv nazaj poslala in rekla, da smo komaj začeli živeti in nas še ni volja umreti. Brezštevilni shodi po celi državi, ki so z ogorčenjem obsodili italijanski pohlep in zahtevali, kar je našega, so dokazali, da res hočemo še živeti. Odgovor naše vlade je v Parizu nekoliko presenetil in ni ostal brez vtisa, posebno ker se je Amerika izrekla, da nič ne popusti od Wilsonove črte. Italijani izjavljajo še zmerom, da ne odnehajo. Kocka pade v najkrajšem času.

AVSTRIJA.

Avstrija se je pogajala s Čehoslovaško republiko, da bi se gospodarsko malo bolj okrepila. Pogajanja se niso posebno ugodno iztekla. Sedaj bodo poskusili Avstriji tudi z Jugoslavijo. Zato bo menda prišel avstrijski državni kancelar dr. Renner v Ljubljano, kjer se bo pogajal z belgrajsko vlado, ki jo bo zastopal minisrski predsednik Davidović. — Okoli 300.000 družin je na Dunaju brez vsakršne kurjave. Niti toliko nimajo kuriva, da bi si izkuhali jedi. Po ulicah je videti zdajpazdaj male vozičke, naložene z butarami vejevja in dračja. Če vprašaš, odkod prihajajo ljudje s temi vozički, ti odgovore, da iz dunajskega gozda, ki je dokaj milj oddaljen od dunajskega mesta. Ubogi ljudje po cel dan zamude, preden pripelejo tak voziček kurjave, ki traja komaj za par dni. — Kilogram mesa stane v Avstriji 124 K. — Na predlog krščansko-socialne stranke se je sprejela postava, da se plačuje dohodninski davek šele od 3000 K naprej, namesto od 1600 K, kakor dosedaj. — Stara Avstrija je bila vsa preprežena z nemškimi uradniki in oficirji. Sedaj jih seveda nima kam dejati in so ti gospodje brez dela, pa tudi brez jela. Neki posestnik vil je iskal vatarja. Nekemu nasvetu sledeč se je obrnil v prvi vrsti na neko zvezo oficirjev. Število ponudb je pokazalo bedo oficirjev, ki so prišli vsled preobrata ob svojo službo. Javilo se je: 1 generalni major, 3 polkovniki, 2 podpolkovniki, 7 majorjev, 18 stotnikov in preko 100 drugih oficirjev. — Dunajski zdravniki se pripravljajo na štrajk, ker drugače ne morejo doseči izboljšanja svojega gmotnega položaja. Ker je ravno sedaj čas španske bolezni, bi bile posledice splošnega zdravniškega štrajka nedogledne.

ČEHOSLOVAŠKA.

Katoliška misel tudi v sicer svobodomiselnih čehoslovaških republikih krepko prodira, kakor povsod, kjer se kolikaj dela. Zakaj krščanska načela so tako primerna človeški naravi in tako resnična, da povsod zmagujejo, kjer se zadostno oznanjajo. Dne 25. januarja se je v Brnu vršil manifestačni tabor krščansko-socialne kmetske in delavske mladine, organizirane v češko-slovaškem Orlu. Češko-slovaški Orel na Moravi in v Šleziji šteje 219 organizacij, na Češkem 30, na Slovaškem 52, na Du-

naju 5. Število članstva šteje nad 40 tisoč bratov. Ta tabor krščansko-socialne mladine bo važen mejnik v razvoju krščansko-socialnega gibanja med češkim ljudstvom.

MADŽARSKA.

Nova Madžarska bo petkrat manjša od bivših dežela krone sv. Štefana in bo štirikrat manjša kot je Jugoslavija. Od 325.000 km², ki jih je obsegala Ogrska, ostane Madžarom še okrog 100.000 km², od 21 milijonov prebivalstva še ne 8 milijonov. To pomeni, da izgubi 70 % na ozemlju in 60 % prebivalstva. Nadalje izgube Madžari 40 večjih mest, eno vseučilišče, 4 pravne fakultete, vse toplice v Tatrah in sploh na Slovaškem. Tujim državam pripade 140.000 km ogrskih železnic, tako da Madžari dobe komaj eno četrtino vsega železniškega omrežja. Polja za pšenico izgube 60 %, za ječmen 57 %, za turščico 70 %, za krompir 60 %, ovsa 73 %, sladkorne pese 7 %. Od lesne, železarske in kamnolomske industrije ne ostane madžarski republiki ničesar. Od tekstilne industrije izgubi 85 %. Nadalje mora Madžarska dati sosodnim državam dve tretjini svoje goveje živine in polovico svojih konj in prašičev. Jugoslaviji pripadajo mesta: Čakovac, Mursko Središče, Darda, Zombor, Novi Sad, Subotica, Senta, Stari Bečej, Velika Kikinda, Veliki Bečkerek, Vršac, Bela Crkva, Turška Kaniža, Žemboj, Perlak, Alibunar, Pečkanja in Modoš. — Volitve v državni zbor so dovršene. Največ poslaniških mest je dobila krščansko-socialna stranka (kot je naša Ljudska stranka), druga največja stranka je stranka malih kmetov. Socialni demokrati so popolnoma propadli.

NEMČIJA.

V Nemčiji je še zmerom dosti ljudi, ki so navdušeni za prejšnjo Nemčijo in njen cesarski sijaj. Za agitacijo se poslužujejo različnega orožja, med tem so sestavili tudi svoj nemški očenaš, ki jim pa ne bo dosti pomagal. Glasi se: »Oče naš, ki si nemški duh — posvečeno bodi tvoje ime. Vrne se zopet v svoje kraljestvo. Naša volja je posvečena tebi, sedaj in na veke. Daj nam naš vsakdanji kruh in svobodo. Odpusti nam naše dolge (in vojne dolgove! Op. stavca.) in kaznuj naše tlačitelje. Ne vpelji našega ljudstva v skušnjavo, temveč reši ga noči in smrti. Daj nam zopet cesarstvo, moč in slavo na vekov veke! — Amen.« — Nemški boljševiki še vedno rujejo. Zadnji čas se je izvršil napad na katoliškega ministra Erzbergerja. Krogla mu je obtilkala v rami. Njegovo zdravje se boljša.

RUSIJA.

Boljševiki imajo velik apetit. Sedaj ko so porazili od entente najete in plačane armade in ujeli njihove generale, obetajo, da bodo mobilizirali vse ruske delavce in sestavili armado, s katero bodo korakali proti Poljski in Rumuniji. Z druge strani pa zopet časopisi

javljajo, da so pisali boljševiki Poljakom silno prijazno pismo, kjer izražajo svoje prijateljstvo do Poljakov in da jih niti oddaleč ne obhaja kakšna poželjava misel po poljski zemlji. Pa ne vemo potem, kdo laže: časopisi ali boljševiki, največkrat obojni. Da pa boljševiške grožnje ne bodo povzročale preveč strahov, so Francozi sklenili, da bodo poslali na Poljsko generala Focha, ki je naklestil Nemce, da naklesti tudi boljševike. Tako na Ruskem še ne bo konec vojske.

FRANCIJA.

Francoska vlada je pozvala starše šoloobveznih otrok v Alzaciji-Loreni, ki je bila dosedaj nemška pokrajina, naj glasujejo, kako šolo hočejo imeti. Volilna delegacija je sedaj javila izid glasovanja komisariju republike v Strasburgu. V Alzaciji je 225.000, v Loreni pa 104.780 podpisov za versko šolo. Osemdeset odstotkov staršev katoliške veroizpovedi se je izjavilo za popolno versko šolo. — Novega predsednika Deschanela posebno katoličani pristržno pozdravljajo. On je tisti, ki se je vedno bojeval za dobre odnose med Francijo in Vatikanom. Ze leta 1889. je zahteval, da se pariškim vseučiliščnikom zabrani udeležba proti katoliškim demonstracijam v Rimu povodom proslavitve brezverca Giordana Bruna. Zahteval je, da se francoska vlada uradno udeleži zahvalni službi božji, povodom francoskih zmag, pa je to preprečil njegov nasprotnik — Klemansó, ki je sedaj padel.

AMERIKA.

Ameriške Zjedinjene države z veliko gorečnostjo preganjajo boljševiške socialne demokrate in alkohol, ker menda te dve stvari skupaj spadata. Okrog 5000 boljševikov je pod ključem, druge pa so že naložili na ladjo in jih poslali v Evropo, kakor bi jih pri nas manjkalo. — Pa tudi alkohol je sedaj v Ameriki že redkost, ki ga skrivajo kot zaklad. In v letošnjih božičnih praznikih so bili ljudje prvič brez alkoholnih pijač. Hudo je bilo in ameriška »Edinost« piše: To so bili prvi »suhi« prazniki. Ljudje pa, ki niso in ne morejo biti nikdar drugače veseli razum, ako so pijani, so pa letos bridko občutili to sušo. Niso si mogli misliti praznikov brez pijače. Tako so si hoteli pomagati z navadnim alkoholom iz lesa. Toda veliko se jih je s tem zastrupilo. Okrog 50 žrtev je že dosedaj po raznih mestih v bolnišnicah. Več jih je umrlo. — Predsednik Wilson je bil 28. decembra lanskega leta star 63 let. — Od meseca julija 1914 do novembra 1919 so se živila podražila za 82,2 odstotka, oblačila za 135 odstotkov, stanovanja (najemnica) za 38 odstotkov, kurjava in razsvetljavanje za 48 odstotkov in druge razne potrebnosti za 75 odstotkov. — Španska bolezen se je v Zjedinjenih državah tako razširila, da je zbornica dovolila kredit pol milijona dolarjev za boj proti tej bolezni.

Tedenske novice.

Politične.

p Deželni predsednik dr. Gregor Žerjav se je odpovedal svojemu mestu. Vrgla ga je lastna stranka. Za časa njegovega še ne tromesečnega vladanja se je draginja neznosno povišala, usnja je sploh zmanjkalo, 135 občinam se je vzela samouprava, so zapirali naše ljudi brez vsakih dokazov kake krivde, so okrajni glavari sekirali naše kmete, se je upeljala maksimalna cena za živino itd. Zato s polno pravico lahko rečemo, da je edina res velika zasluga g. dr. Žerjava, da je hotel pasti s predsedniškega stolca, potem ko je temu stolcu dr. Žerjavova stranka izpodžagala noge.

p Kdo bo novi deželni predsednik? Dosedaj se še ne ve. Rekli so, da dr. Kramer, dosedanji minister trgovine. A ta ni voljan prevzeti, ker ministrovati več nese, in to je pri liberalnih kapitalistih vendarle glavna točka.

p Proti uradništvu. Dr. Žerjav je prepovedal izreden občni zbor uradniškega društva, ki se hoče potegovati za svoje stanovske koristi, obenem je ustavil izhajanje uradniškega glasila »Naš glas«. Pravijo, da je bil dr. Šusteršič nasilnik, pa dr. Žerjav je lahko ponosen, ker v tem oziru dr. Šusteršiča za 100% prekaša. Tiran (samosilnik) je vedno grd, pa naj bo v avstrijski ali jugoslovanski obleki.

p Politika pesti. Na shod J. K. Z., ki se je vršil dne 25. januarja t. l. v Velikih Laščah, je prišel tudi znani liberalni demagog, mesar Ivan Pucelj z gardo do 25 svojih pristašev šokoličev in okoliških nezadovoljnih, ki jih je še prej napojil z žganjem, ter je izvajanje prof. in poslanca Sušnika, kmeta Stanovnika in jurista Zužka namenoma tako motil, da se je cela dvorana in vse poslušalstvo medsebojno le smejala in si naštevalo medsebojne grehe. Ves ta »špase« je trajal samo dve uri in pol. Nož, ki ga je obrnil mesar Pucelj proti pristašem J. K. Z., se je obrnil proti njemu samemu, in »kmeta« Pucelj slišal je taka neljuba dejstva izza predvojnne in vojne dobe, da mu je na koncu koncev zmanjkalo sape. Zato je kazal jezik in zijala velikolaškimi ženam in dekletom. Neki njegov pristaš je udaril našo žensko, ki je nato vrgla v sredo dvorane stol, ki je padel Pucelju ravno na glavo. Kam pripeljejo taki nastopi? — To je praksa mesarjev in pocestnih fakinov, in politika Pucelja je mesarska politika. Mi, ki hočemo ljudi vzgojiti v poštene poedince človeške družbe obsojamo tak surov način političnega boja, ker se zavedamo, da je predpogoj dobre države in dobrih razmer v njej dober in pošten človek, ki bo načela svojega nasprotnika pobijal z načeli, ne pa s surovo silo! — Človek, ki danes v dobi splošne podivjanosti pali najvišje človeške strasti, zasluži korenite javne obsodbe, ker ne ve, da spodkopuje s svojim brezmiselnim početjem temelje družine, občine, dežele in države ter človeške družbe

sploht! Ugotavljamo, da je v kočevskem okraju začela in uvedla način mesarske politike, politike pesti in sile »Samostojna« in odklanjamo odgovornost za morebitne posledice, ker ljudstvo je razjarjeno. Z nasilneži bomo pometli prej ali slej, ker ni ga, da bi vzel notranjo silo Kmetjskih zvez, ki slone na jasnem gospodarskem in večnem verskem načelu.

p Poziv na nasilstvo? Kako surovo napadajo samostojni liberalci naše somišljenike na raznih shodih, kamor so tudi že prišli z revolverji in palicami oboroženi, semtertja pijani, vse to smo že parkrat pribili in obžalovali, da so liberalni kmetje prinesli zopet v navado ta surovi način strankarskega boja. Naše somišljenike pozivljamo, naj ohranijo hladno kri, četudi je to včasih zelo težko, a vsakega nasilneža naj takoj naznanijo s pričami državnemu pravdnistvu ali tajništvu Jugosl. Kmetjske zveze. Zadnji Kmetijski list na peti strani obsoja nasilje samostojnežev, a na prvi strani pravi, da ne bo preiskaval teh samostojnih divjaštev, — ker se boji jih priznati — in pripominja, da naj naši somišljeniki sami sebi pripišejo, če se jim postreže s tem, česar žele. Torej poziv na nova nasilstva? Ali res nimate drugih dokazov za koristnost svoje stranke kot pest in nasilje? Prav, toda Kmetjske zveze vam ne bodo sledile po tej poti.

p Junaštvo samostojnih. V Dobju pri Planini so dne 25. januarja samostojneži v družbi socialistov s kamenjem napadli urednika Marka Kranjca, ki se je peljal na shod Kmetjske zveze v Dobjem.

p Samostojni niso liberalci, to bi rad dokazal Kmetijski list. Pa ni mogoče, ker ga vsak shod samostojnih postavi na laž. Zadnji čas najdejo tihega zavetja v Kmetijskem listu tudi — liberalni učitelji, kakor n. pr. Gorišek iz Leš.

p Koruzo dobiš, če k nam pristopiš, tako agitirajo Samostojneži po nekaterih krajih in zlasti v Posavju. S pomočjo dež. vlade je dobilo gospodarsko društvo »Ekonom« nekaj vagonov koruze, ki se sedaj deli. Te koruze ne dobivajo ljudje, ki so najbolj potrebni, temveč glavači Samostojnežev si v obilni meri pridržijo koruzo za se ali pa jo delijo med svoje pristaše. Prej se je na občine javilo, naj se oglasio za koruzo vsi, ki so potrebni. Ko je koruza prišla, pa so jo kar zasegli samostojni glavači ter jo delijo ne po merilu ubožnosti in potrebe, marveč po pripadnosti k stranki! Ponekod so kar dali pri cerkvi javno razglasiti, da dobijo koruzo le tisti, ki so člani Samostojne ali pa bodo k njej pristopili. Tako so za koruzo, ki je prišla v naše kraje vsled podpore vlade ter bi se morala prodati tistim, ki so najbolj potrebni, brez razlike strank, ogoljufani najbolj ubožni ljudje. Take reči se sedaj uganjajo po Posavju s koruzo, ki jo je vlada spravila v te kraje. Kaj pa dela brežiški okrajni glavar g. Koropec? Ali morda dremlje z odprtimi očmi, da ne vidi, kakšne reči uganjajo Samostojneži po njegovem glavarstvu? Ali pa morda soglašajo s prodajo koruze po Samostojnih? »Samostojno« koruzo so delili tudi v kozjanskem, šmarskem in rogaškem okraju. Ta koruza je samo pesek v oči tlik pred volitvami.

p Kmetje, ali slišite? Socialisti se neznansko dobrikajo kmetu in ustanavljajo sedaj kmetjsko delavsko zvezo. Da pa socialisti nimajo drugega namena kot vpreči tudi kmeta v svoj socialistični voz ter mu potem vzeti posestvo, se razvidi iz besedi, ki jih je govoril minister Kristan na socialističnem združenem kongresu v Ljubljani prejšnjo nedeljo. Rekel je, kakor poročila »Ljudski glas«: »Tudi pred mojimi očmi je diktatura proletariata (to se pravi neomejena oblast socialističnega delavca nad vsemi drugimi stanovji). A ta diktatura naj vlada nad bogatimi tovarnami, nad gostim železniškim omrežjem, nad pšeničnimi polji.« Povejte, povejte, kmetje to gospodom socialistom, kadar se pridejo k vam dobrikat.

Domače novice.

d Dopisniki »Domoljubovi«, poročajte kratko, kratko, kratko in jedrnato. Dolgi dopisi bodo zastajali, to povemo naprej, da ne bo zamere!

d Najnesramnejših laži se poslužujejo še vedno naši politični nasprotniki, ta bi vzeli ugled našim voditeljem in s tem izpodkopali temelj naši stranki ter obenem okrepili svoje stranke. V zadnjem času so vrgli med ujetnike, ki so ravno došli iz ujetništva najbolj bedasto laž: da so naš škof, dr. Korošec in — dr. Šusteršič pisali italijanski vladi pismo, naj ne spusti domov naših ujetnikov. Takih bedastih laži, ki morejo zrasti le na socialističnem ali samostojnem zelniku, nam ni treba pobijati, čudimo se pa nekaterim ljudem, da gredo vsaki, še tako neumni laži na lim, pred resnico pa vztrajno maše ušesa.

d Poučni tečaj v Kranju. V nedeljo dne 8. februarja ob 9. uri se bo pričel poučni tečaj za kmetijstvo v »Ljudskem Domu« v Kranju. Tečaj bo trajal dva dni. V pondeljek dne 9. februarja ob 2. uri bo ondi občni zbor Kmetjske zveze za Kranjski okraj. Mladeniči in možje! Udeležite se v obilnem številu poučnega tečaja in občnega zbora! Izvedeli bodele mnogo koristnega za življenje.

d Na ljubljanskem vsučilišču je dosedaj vpisanih 551 slušateljev, in sicer na bogoslovni fakulteti 99, na modroslovni 129, na medicinski 65, na tehnični 258. Pravna fakulteta se otvori za drugo polletje.

d Cene blagu v prodajalnah na deželi. Organi centralnega organa proti verižnikom so dognali, da se ljudje na deželi ne drže naredbe, katera predpisuje, da morajo biti cene blagu z napisi povsod označene. Ker bodo ekspoziture centralnega urada proti draženju, veriženju in tihotapstvu najstrožje nastopali in ker se blago, katero ni označeno s cenami, tudi zapleni, naj se prizadevi v svojo lastno korist ozirajo na tozadevne predpise.

d Promet osebnih vlakov na državni železnici. Od 2. februarja dalje vozi do preklica vsak ponedeljek in četrtek iz Ljubljane do Jesenic zjutranji osebni vlak in se vrača zvečer zopet v Ljubljano. Na Jesenicah ima zvezo v Trbižu in Podbrdo.

d Županstvu občine Ovsčice pri Podnartu se je odpovedal Anton Pogačnik v Podnartu v občinski seji dne 25. januarja 51

1920. Pri tej priložnosti je podaril občinskim revežem 1000 K. Hvaležni občani mu kličemo: Bog plačaj ta njegov velikodušni dar, kakor tudi veliki trud, ki ga je imel z nami v času svojega dolgoletnega županovanja.

d Bankovci s ponarejenimi kolki krojijo v zadnjem času po našem mestu. Nekateri so potvorjeni na ta način, da so kolki za bankovce manjših vrednot nalepljeni na bankovce večjih vrednot. Drugi zopet imajo ponarejene kolke v pravih barvah, toda z napisom: »Republika Slovenija.« Ta ponarejeni denar je došel sigurno iz Avstrije. Občinstvo se opozarja, naj bo previdno pri sprejemanju denarja.

d Jugoslovanski bankovci s ponarejenimi žigi. Jadranska banka v Ljubljani poroča: Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, kurzirajo na Dunaju jugoslovanski tisočrski bankovci, markirani z žigom: »Jadranska banka, Ljubljana« v eni vrstici. Dovoljujemo si, opozarjati javnost na dejstvo, da so bankovci s tem žigom brez dvomno falzifikati, ker je uporabljala naša banka pri žigosanju izključno žige z besedilom »Jadranska banka — podružnica Ljubljana«, in sicer, kakor oddeljeno, v dveh vrsticah.

d Golfulije z denarjem. »Jugoslov. Lloyd« poroča, da krojijo med ljudmi avstrijski stotaki (z oznako »Deutsch-Oesterreich«), na katere so prilepljene znamke, prenešene z naših bankovcev nižje vrednosti. Dalje se dobe v prometu naši bankovci, ki so namesto zakonitega kolkovanja potvorjene z bivšimi avstrijskimi poštami znamkami po 3 in 5 vin.

d Znižana vožnja za delavce. Polovična vožnja na železnicah in parobrodih je dovoljena glasom ministrskega sklepa vsem delavcem, ki potujejo v svrhu prevzeta nakazanega dela. Tozadevne »Nakaznice« in »Legitimacije« (ki morajo biti opremljene s sliko) izdajajo od 1. februarja 1920 dalje podružnice »Državne posredovalnice za delo« po 50 vin.

d Protialkoholni svet. Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo se je ustanovil protialkoholni svet kot posvetovalen organ protialkoholnega oddelka. Namen tega sveta je, da v vseh vprašanjih, ki se tičejo protialkoholnega gibanja, stavi protialkoholnemu oddelku primerne nasvete in predloge ter ga podpira pri nadzorstvu glede izvrševanja vseh protialkoholnih vladnih odredb. Člani tega sveta so poleg zastopnikov vladnih oddelkov, zastopstva Orlovske zveze, »Sokolskega Saveza SHS«, izobraževalne organizacije »Svoboda« in »Svete vojske«. Zadnji čas je že, da se preneha enkrat z ustanavljanjem raznih protialkoholnih odborov, teh je že zadosti, a ti naj enkrat zastavijo svoje moči in začno delati, zakaj pijančevanje je v zadnjem času posebno v Ljubljani že zadobilo tako velik in tako ogaben obseg, da se vse, kar je poštenega, zgraža. Po kmetih na velikih krajih stradajo, po mestih se pa verjenziki v vinu potapljajo. Proč z ustanavljanjem odborov, najprej delo!

d Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju sporoča, da se vrše preizkušnje za pomagalec dne 15. februarja, 15. maja, 15. avgusta, 15. novembra v združnem lokalu. Prošnje

za te preizkušnje je vložiti najkasneje 14 dni pred vsako preizkušnjo.

d Mesto k poroki — v bolnico. V nedeljo popoldne je šel 28 letni ženin Janez Gorič iz št. Jurja pri Ljubljani vabit sva-te. Mesto, da bi se po stari kranjski navadi vozil s koleselnjo, je rajše zajahal bistrega vranca. Precej sva-tov je že obral. Ko se je naenkrat vranec spodtaknil in padel, jezdec — ženin pa poleg njega na tla. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo in so ga morali spraviti v bolnico.

d »Naša država«, spisal dr. Karel Capuder, Cirilova knjižnica, 1. zvezek. Maribor, 1919, Cirilova tiskarna. Cena s poštnino vred 4 K 20 vin., brez poštnine 3 K 50 vin. Strani ima 120. — Cirilova tiskarna pričinja izdajati knjižnico, kjer se bodo obravnavali predmeti iz našega zemljepisja, zgodovine, narodopisja ter duševnega in kulturnega življenja sploh. Vsak zvezek bo namenjen širšemu, nekoliko zavednejšemu in izobraženejšemu občinstvu. Prvi zvezek obravnava zemljepis naše države, torej predmet, ki je v sedanjih dneh vsakemu potreben, a o katerem nimamo še nobenega drugega spisa. Dr. K. Capuder je znan strokovnjak in pisatelj in njegovo ime jamči, da je delo temeljito. Cena je presenetljivo nizka — po zaslugi tiskarne in pisatelja, ki ne iščejo pri rodoljubnem delu nobenega dobička.

d Moravče. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 8. februarja novo društveno predstavo. Na sporedu Fr. Finžgarjeva »Veriga« in šaloigra »Če sta dva«. Vsi, ki se zanimajo za lepe igre — ste prijazno vabljeni.

d Kdo ve kaj o Iv. Prodink. Služil pri 17. pp., 5. stotni, v p. 32. Ujet 19. jun. 1915 pri Dnjestru. Sporočila na Ant. Pečovnik, Luče 41 pri Ljubnem, Stajersko.

d Kdo ve kaj o Janezu Jančar, ki se pogreša od 21. marca 1915? Služil je pri Lir 27, 10. stotnija Mogoče kdo kaj ve, ki je prišel iz ruskega ujetništva. Sporoči naj se proti povrnitvi stroškov njegovi materi Heleni Jančar, Polica št. 32, p. Višnja gora.

d Kdo kaj ve izmed prihajajočih vojnih ujetnikov iz Italije o Valentinu Avsenik, ki je bil ujet ob prevratu in je baje utonil v Portogruar v Benečiji. Ako je komu kaj gotovega znano, se prosi, da naj se osebno ali pismeno (proti povračilu stroškov) oglasi pri Margareti Avsenik, vas Popovo št. 1, pošta Brezje na Gorenjskem.

d Mladenko, ki nam je poslala dopis iz Mokronoga, prosimo, naj nam pove svoje ime.

Gospodarska obvestila.

g Nakup krompirja. Slovenska kmetijska družba kupi večje množine semenskega krompirja, da ga spomladi razdeli v tiste kraje, kjer so imeli letos tako slabo krompirjevo letino, da si ga kmetovalci niso pridelali niti za svojo prehrano. Družba kupi tak semenski krompir po primerni ceni in ga na zahtevo plača polovico takoj, ostalo pa šele spomladi ob prevzemu blaga. Cena za semenski krompir bo na vsak način višja nego ona za krompir za prehrano. Vsakdo pa, ki hoče prodati svoj krompir družbi, se mora zavezati, da ga odda spomladi tisto množino, ki jo ji je prodal. Krompir se sedaj pozimi ne more prevažati, vsled česar morajo kmetovalci, ki so ga družbi prodali, skrbeti,

da se do spomladi ne pokvari, zmrene, zraste ali zgine, kajti družba bo prevzemala le zdravo semensko blago. Družba kupi vsako množino v celih vagonih ali v manjših količinah. Opozarja se, da je ves ta krompir namenjen edino za seme v Sloveniji, da se z njim odpomore onim krajem, kjer si ga niso mogli pridelati zadostno, da bi ga imeli za seme. Iz Slovenije se ta krompir ne bo izvažal. Pozivljajo se torej vsi oni kmetovalci, ki imajo kaj semenskega krompirja za oddajo, da to takoj pismeno ali ustno naznanijo Slovenski kmetijski družbi, Ljubljana, Turjaški trg št. 3.

g Podpore za plemenske bibe in mrjasce. Slov. kmetijska družba podljuje podpore za nakup plemenskih bikov in mrjascev tistim podružnicam, živinorejskim in bikorejskim zadrugam, občinam ali zasebnikom, ki dokažejo, da je v njih okolišu nujna potreba po teh plemenjakih. Višina teh podpor znaša približno eno četrtino do ene tretjine nakupne cene.

g Ameriški sladkor za našo državo. Ker so nam Čehoslovaki hoteli za sladkor zaračunati tako visoke cene, da jih ne bi mogli prenesti, se je sedaj naša vlada obrnila na Ameriko, ter upa, da bo mogla dobiti sladkor iz preokceanskih krajev po nižjih cenah kakor iz Čehoslovaške.

g Izvoz živine iz Hrvaške bo glasom vesti iz Zagreba, v najkrajšem času skrčen na najmanjšo mero. Vsak izvoz živine se bo v bodoče strogo nadziral.

g Naša krona je 25. januarja t. l. bila več vredna kot čehoslovaška.

g Novi dinarski denar. Novi dinarski tisočaki so v sivo-plavi barvi natisnjeni na pergamentni papir in imajo v sredi vodni odtis z glavo Miloša Obliča. Stotaki so izdelani v sivo-kavni barvi z vodnim odtisom v sredi. Veliki so kakor stotaki Avstro-ogrske državne banke. Tisočaki in stotaki so bili izdelani v Parizu, ter nosijo naslov kraljevstva SHS v vseh treh jezikih ter podpis dr. Ninčiča, bivšega finančnega ministra.

g Konjerejski odsek. Vsled vojne je samoposebi ponehalo redno delovanje bivšega Samostojnega konjerejskega odseka prejšnje c. kr. kmetijske družbe Kranjske. Lansko leto se je to delovanje sicer poživel, toda zaenkrat le v začasni obliki na podlagi poprej veljavni odsekovih pravil. Da se konjereja kot važna panoga kmetijstva po možnosti pospešuje s sodelovanjem vseh konjerejcev, ki imajo smisel za smotrno delo, je začasni odsekovi odbor v svoji seji dne 19. januarja t. l. sklenil, sklicati najkasneje do meseca aprila odsekov občni zbor, ki bo imel nalogo voliti nov stalni odbor ter odsekovna pravila takod predelati, da se bo moglo podrobno delo v prospeh konjereje, zlasti vodstvo matičnih knjig priznanih plemenskih kobil, prenesti na krajevne odbore po celih delovnih pokrajinah. Preden se pa skliče odsekovi občni zbor, je urediti imeniti

njegovih udov, kajti sedanji ni več merodajen, saj se udnina za odsek že pet let ni pobirala. Ud samostojnega konjerejskega odseka št. 1. Slovenske kmetijske družbe more postati vsak konjerejec gori označene delovne pokrajine, ki je ud Slovenske kmetijske družbe in ki vrhutega še posebej plača na leto 5 K udnine. Udje Slovenske kmetijske družbe, ki tedaj istočasno hočejo postati udje njenega Samostojnega konjerejskega odseka št. 1., naj pošljejo udnino za odsek za leto 1920. v znesku 5 K najkasneje do 15. marca t. l. na naslov odseka v Ljubljani, da bo potem mogoče vse potrebno ukreniti za sklicanje rednega odsekovega občnega zbora. — Samostojni konjerejski odsek št. 1. Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani.

g Dobava jekla. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago ca 4 do 5 vagonov jekla. Jeklo bomo skušali odajati v večjih množinah. Interesenti naj se zglase pri našem uradu do 7. februarja.

g Vzrejanje plemenske bikce in merjaške. V živinoreji smo Slovenci zaenkrat navezani sami nase. Treba bo pokazati, da si moremo sami iz lastne moči pomagati, treba bo pokazati, da si upamo domača živinska plemena sama iz sebe tako daleč izboljšati, da nam bodo dajala višjih užitkov in s tem boljših dohodkov. Ne smemo si pa prikrivati, da je to težavna naloga, katere brez smotrenega načrta ne bomo mogli zadovoljivo izvršiti. Pri tem načrtu bo treba žilavega, premišljenega dela živinorejskih strokovnjakov, pridnega in zvestega sodelovanja živinorejcev samih in pa medsebojnega trdnega zavezanja. Le s temi predpogoji bo naše delo lahko in hvaležno! Najvažnejša je trenutna gotova oskrba z dobrimi bikci in merjasci. Iz narodno gospodarskih ozirov se ne smemo preveč zanašati na uvoz plemenskih bikov in merjascev iz inozemstva. Treba bo torej iste v domovini vzrejati. Zato polagam živinorejcem na srce, da puščajo lepe junčke in merjaške za plemo, seveda naj bodo posestniki pri odberi izbirični. Le potomci zdravih, dobičkonosnih krav, ki se odlikujejo po dobri mlečnosti, naj se odberejo v ta namen. Zavedajmo se, da je v pravilni odberi za plemo prihodnost naše živinoreje. Živinorejci naj se poslužujejo pri tem velevažnem delu nasveta gg. živozdravnikov in živinorejskih inštruktorjev (eden bo imel sedež v Kranju, eden pa v Celju). V plemenske namene so najbolj prikladna jeseška in zimska teleta, vsled tega je ravno sedaj pravi čas, izbrati prave živali. Opozorjam še na to, da bosta kmetijsko poverništvo in Kmetijska družba zanašali rabila v svrhu pospeševanja živinoreje večje število dobrih plemenjakov, zatoorej se bodo živali z dokazano dobrim pokolenjem lahko prodale. Če bi ena ali druga žival navzlic vsej premišljeni plemenski odberi in dobri oskrbi ne odgovarjala za plemo, še to ni nobena nesreča, saj jih še vedno lahko pozneje pustimo skopiti ali pa jih vnovčimo za zakol. Rizike torej živinorejec pri tem ne bo imel. Ži-

vinorejci, ki imate lepo in dobro živino, posebno oni iz priznanih plemenskih okolišev, vzrejanje bikce in merjaške! Pokazimo, da imamo smisel in razumevanje za potrebe naše domače živinoreje! — Inž. Zidanšek, živinorejski nadzornik.

g Za poljedelce. Na ministrski seji je bilo 24. januarja sklenjeno, da se nabavi za 150 milijonov dinarjev 10.000 plugov in 30.000 volov. Vole se bo kupilo doma, pluga pa po najnižji ponudbi, ki bo predložena. Plugi in voli bodo v pomoč siromašnim poljedelcem.

g Sladkor v Budimpešti stane kg 23 do 27 madžarskih kron, v našem denarju okrog 11 do 13 K.

Cerkvene vesti.

c V soboto, dne 14. februarja 1920, na praznik sv. Valentina, mučenca, bo na Ovisi pri Podnartu vsakoletni veliki cerkveni shod. Svete maše bodo ob 7., 9. in 10. uri. Pridiga bo ob pol 10. — Častilci in častilke sv. Valentina, ne zamudite lepe prilike!

c Staraloka. Častilec presv. Srca Jezusovega! Dne 5. februarja ob 7. uri zvečer bo molitvena ura za nočne častilce presv. Srca Jezusovega. Pridite vsi fantje in moške, posebno vi mlajši, da zadostimo presv. Srcu za vse žalitve, posebno v tem predpustnem času. Zene, matere in sestre, spomnite svoje v četrtek zvečer, da ne pozabijo in pridejo! Na svidenje! Častilec.

Tržni pregled.

Poročati danes o cenah posameznega blaga je težko, ker se cene vsak čas spreminjajo, posebno pa še, ker nimamo nobene institucije, ki bi jih določevala kot so to delale v predvojnem času razne blagovne borze. Cene so sedaj odvisne od toliko momentov, da jih na kratko niti opisati ni mogoče. Glede najnujnejših življenjskih potrebščin smo v Sloveniji odvisni od uvoza iz Vojvodine (to je Bačka, Banat in Baranja). Znano pa je, da so cene v vzhodnem delu naše države vedno višje kot pri nas. Naravno je torej, da se morajo cene od onih pridelkov, ki jih uvažamo, pri nas ravnati po cenah, ki so običajne tam, kjer blago kupimo.

Ker so cene živilom v Vojvodini vsled brezglave izvozne politike raznih demokratskih in socialnodemokratskih ministrskih politikov preteklo jesen izredno poskočile, so bili ljubljanski zavodi, ki uvažajo živila, prisiljeni zvišati cene. Pred vsem se je podražila moka od 5.50 K na 8 K za kilogram. Naravno je, da so sledile temu cene vsega ostalega blaga. Tako stane pšenica sedaj 5.70 K; ječmen 4.80 K; ješprenj 6.50 K; koroza 3.80; proso 4 K; kaša 6.50 K; oves 3 K; otrobi pšenični 2.10 K; zdrob pšenični 8.50 K; fižol okoli 5 K; krompir 2.60 K; zelje 1.70 K za kilogram.

Enako so poskočile cene mesu in masti. Masti se pod 40 K že ne dobi več. Slično, oziroma še bolj se je podražilo špecerijsko blago. Sol stane 2.60 K, obeta se pa, da bo v kratkem 3 krone. Vžigalice 50 vin. škatljica; petrolej 9 kron liter.

Najobčutnejše pa so stopile cene umetnim gnojilom. Kostna moka stane že 85 K; superfosfat 190 K za sto kilogramov.

Galica modra 13 K kilogram, obeta se pa, da bo v kratkem skoraj še enkrat tako draga. Žveplo 8 K kilogram, Drva 110 K kubični meter.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakakega odbitka.

Uradne ure od 9. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Dopisi.

KOMENDA.

Samostojni liberalci še ne dajo miru in še na novo izsiljujejo podpise. One pa, ki so preklicali svoje podpise, strašijo, da bodo morali plačati 2000 ali 3000 K kazni in da bodo izgubili volilno pravico — ali nas bo liberalna vlada kaznovala ali liberalni samostojni komenski? — Kdo se vas boji? Nobeden. Le lažje; še tiste "somišljenike" boste izgubili, ki ste jih imeli. — Ali mislite, da se z grožnjami kaj doseže? — Komenčani proč od hinavcev, lažnikov in če ti tudi ponuja — cekine!

BOHINJSKE NOVICE

od Ajdovskega gradca do slapa Savice.

Uvod.

Ob Savi Bohinjki pri Ajdovskem gradu veliki se verski so boji vršili, nedaleč jezera, ob slapu Savice — poganski Slovenci h krščanskim vstopili.

Minula stoletja od onih so časov, ves Bohinj postal pa močnega trdnjava krščanskega duha, krščanske je misli, ponosno nas gledala mati je — Slava.

Pa zopet prihajajo krivi proroki, obljublajo sladkor, koroza, pšenico, nebesa na zemlji, svobodo popolno, da vničijo v ljudstvu — krščansko Resnico.

Na noge vsi verni pošteni Bohinjci, na boj za Resnico, proč tuje brezbožje — naj Bohinj bo zopet trdnjava krščanska — Bog z nami! Na delo, kdor — mož je! —

Na shodu.

Agent liberalne gospode, oboževan od kapitalistov in verižnikov, je priredil na Bohinjski Bistrici pred nekaj tedni shod — "samostojnih". Okrog govorniške tribune je vstopil njegov generalni štab: liberalni birtje in lesni trgovci, resnični voditelji samostojnih zapeljancev. Ko je zvonilo polodne, se je govornik Mermolja, ta zagrizeni liberallec, lepo odkril in prekrizal, da bi vsi Bohinjci verjeli, kako pobožen je. — Poleg običajnih besed v korist kmetijskega stanu, ukradenih iz programa kmetijskih zvez, je bila večina govora posvečena — "larški gonji". In ni mu predsednik shoda vzel besede, čeprav se je v polpreteklem času marsikateri samostojnež hvaležno dobričal "larju", ki je neredkim izposloval med svetovno vojno oprostitev od vojašnice in jih tako — ohranil družini. Kaj ne, kako hitro je vse pozabljen!

Po shodu je peljal Mermolja svoje verni ovčice v gostilno ob Bistrici. »Kristus je danes govoril, le karji ga bodo zopet krstili,« je vzkliknil v družbi vinoknih bratov samostojnih iz vasi Savice. Kako strašna slepota je človeka! —

Limanice.

Iz goriskega tam polja
v Jugoslavijo prišel
liberalec je Mermolja,
novo pesem iz zapel.

Od ljubljanske on gospe
na deželo bil poslan,
da prireja kmetijske shode,
vseposvod in vsaki dan.

V družbi on s kapitalisti,
»evangelij« nov učil
samostojnih nauk »čisti«
redke v tabor svoj dobil.

Štajerska ga ne posluša,
Kranjska kaže mu roge. —
Le bohinska dobra duša
saj na — limanice gre?? —

V Srednji vasi je razpuščen od ljudstva izvoljen odbor, kakor pravi vladni odlok zato, ker ni baje deloval v korist ljudstva in države. Hui seveda vemo, da je to neresnično. Vse roki razpuščitve so popolnoma drugi. — Pa še nekaj. Liberalna vlada, katero samostojni tako pridno podpirajo, ni našla v celi občini posestnika, ki bi bil po njeni misli sposoben za vladnega agenta in policaja v Srednji vasi, zato je izbrala neizkušenega mladeniča. — Da bi bila zadostila vsaj dolgoletnemu, iskrenemu koprnemu Mrzavemu po vodstvu občine Bogveka na boljsem bi naši kmetje tudi potem ne bili, ker najdeš pri Janezu Arhu iz Srednje vasi le točo — praznih besed. Vendar bi bil Mrzav z liberalno vladno pomočjo, kamor se tako zelo ponuja, dosegel vsaj gerentski častni stolec, županiškega itak nikdar več ne bo, ker ne gre, da bi človek, ki na vsake kvarte spreminja svoje mišljenje, zavzel odgovorno mesto, katero more prejeti od zavednega ljudstva le — pravi mož. —

Srečni časi.

Tam v bohinski Srednji vasi
k »samostojnim« zapisali
množi so moške se dobri,
da bi — sladkor jim poslali.

Vse obljubili v Ljubljani,
a nazadnje — glej ga, šmenta —
le koruza, nič sladkorja,
a v nameček še — gerenta.

Vlada Hódnička izbrala,
on delil bo vsem podpizne,
rum in s adkor in seveda —
fotografske aparate — — —

LESE.

Se nekaj k shodu samostojnih v Lešah.

Z ne malim začudenjem smo 4. januarja opredelovali lepake, ki so samostojne vabili na shod, saj vendar nismo imeli v Lešah razen nekaj liberalnih lažidemokratov nikake samostojne stranke. Vse je zopet dihalo po našem liberalnem učitelju g. Gorišku. No, njemu ne zamerimo veliko, saj ga pač dobro poznamo. Ta g. Gorišek, ki je član svobodnomiselnega Sokola v Trzinu, ki je na predvečer shoda agitiral po Lešah za socialističen list, je sklical kmete in jih navduševal za kmetijski stan, ki ga sam nič ne pozna. Ta gospod se je čez noč izpremenil iz socialističnega v demokrata in v samostojnega. Govornik Medved iz Hraš se je ravno tako spuščal v delavske razmere, ki jih prav nič ne pozna. Najprej je zabavljaj čez liberalce, nato čez socialiste, ustavil se je seveda pri priiznici, češ karji so krivi vojne. Sam, ki je bil vedno samostojen, vedno proti vsem, pa ni znal izjaviti leta 1914, da je proti Avstriji in tako proti vojski. Kaj tramoma bi ljudje vrel k njemu in ga imenovali apostola miru, ki je danes apostol razdora. Tega se g. Medved ne zaveda, da je bilo v Avstriji relativno največ duhovnikov zaprtih. Seveda tudi Kmetijske zveze ni pustil v miru, te »salamen-

sko šaršeto naslaga«. Da »Maščica« z Brezji ni manjšana, je samostojni. Saj nam je ta dal vsake poguma na duha, kar nam je preveril, da brez boja ni mira, ni zmagaja.

MEKINJE.

Na Novem letu dan je imel društvo prireditelj bošičev s pevskimi in tamburalnimi točkami ter s bošičevimi slikami. — 2. jan. je tukašnjem g. nadučitelju mr. M. Mermolja g. Gabrijela Primožiča roj. Pirc. Ruma se nivala splošno spoštovanje radi vernosti in nevala skromnosti; o tem je glasilo priobli napoved pogreb, katerega se je priobli družinam udeležilo zlasti mnogo Kamničanov. Društvo je svoj članici in marširji prvič zapelo v shodu tri žalostinke. — Na Srečnico so nastopile v društvenem domu Orlice iz Kamnika in njih naraščaj. — Zupna cerkev je dobila električno luč. Privikar je elektrika po vsej cerkvi zasvetila ravno o Božiču opolnoči. Splošna sodba je bila: cerkev je sedaj vsa druga.

Z DOLENJSKEGA.

Pozor, kmetje pred »samostojno«, ker ti ljudje se poslužujejo le zvijače in podlih laži, da bi vsa prestrepli in pridobili zase.

Komu še ni znan nadučitelj Fr. Grudnik iz Trebelnega in posestnik in gostilničar Janko Spolar, ki preklicujeta svoje podle laži in sramotnja v »Objavi«, ki jo je prinesel list »Slovenec« št. 3, 4. jan. t. l. in »Domoljub« št. 1, 8. januarja t. l., s katerimi sta hotela v listu »Domovina« ondodnemu kaplanu vzeti veljavo in vpliv, da bi sama mogla tem lažje zapeljivati poštene kmete?!

In kdo so ljudje, ki so zmorni tako podlih laži in sramotenj? Kmetje, to so tisti, o katerih smo vam že dalje časa pisali, da jim ne bo zaupali, namreč »samostojno«, ali kakor se nazivajo voditelji J. S. K. S.

Ta dva samostojna sta celo ljubljenska enega glavnih voditeljev S. K. S., ba e očeta te stranke, g. M. Zupančiča, trgovca in gostilničarja iz Kakovnika.

Na političnem shodu v Česnjicah pred gostilno J. Spolarja, ki ga je imel M. Zupančič, mu je stal J. Spolar prav ob strani, da ga je kot varuh in čuvaj bodril s svojim običajnim: »A, a, a...« kadar so se zavedni pristasi J. K. Z. njegovim izvajanjem v obraz smejali in mu tako ugovarjali, da je moral govornik osramočen pobežati v gostilno. Nadučitelj pa mu je od nasprotni strani dajal pogum.

Tukaj imate, kmetje, uraden dokaz, kaj so ti ljudje, ki se vam predstavljajo kot vaši voditelji, tukaj imate dokazano, da te laži je njihovo sredstvo, s katerim skušajo vas dobiti na limanice — potem jim pa še kaj verjemite. Čuli ste vseposvod govoriti v svoji binavščini in »mi ljubimo duhovnike«, sedaj pa vidite njihovo hinavsko ljubezen: z najnesramnejšimi lažmi po njih. In naj še govorijo »mi smo liberalci«, ali niso še slabši ko liberalci? Če so celo učitelji te stranke, ki se štejejo vzgojitelji mladih in naroda tako lažnivi, kaj si smemo misliti šele o drugih — voditeljih te stranke.

Kmetje, vaše hiše so častne in poštene, kjer se spoštuje resnica in sovražni laž, zato ne pustite takim lažnjivim agitatorjem zahajati vanje, in pazljivo motrite njihove zvijače in laži.

Le moške, ki ne zaslužijo več lepega slovenskega naslova »kmet«, se morejo bratiti s takimi ljudmi. Zato tudi proč s tako lažnjivim časopisem, kakor je liberalna »Domovina« in »Kmetijski list«, glasilo samostojnežev, kamor dopisujejo ljudje, ki nimajo ni trohice časti in resničnosti v sebi.

Dolenec.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI.

Vse živi v politiki, samo ženske, seveda kmetijske, bi bile izključene med tem, ko se daje mestnim milostljivim gospodim in gospodčinam vsa prednost; gospodje liberalci ali demokrati, kako se jim že reče, že vedo zakaj.

Brale smo dopis v »Domoljub«, da ženske iz Celja zahtevajo, da bi tudi one imele pravice voliti, saj so one med strašno vojno na bolj občutljive teže vojske in se v odsotnosti mož in fantov morale pehati od ranega jutra do poznega večera in so jim nazadnje rekli:

»ritali, med tem ko so razni liberalni gospodje lepo doma sedeli in mastne dobičke delali in kateri nas bohoje sedaj osleparili za našo volilno pravico. Ne, to se ne sme zgoditi. Zato se me fene in dekleta pridružimo našim celjskim somišljenikom in s enakimi odločnostmi zahtevamo, ven s volilno pravico, za občinske kakor tudi za vse druge volitve in ne bomo popreli, da se naši zahtevi mora ugoditi.«

Ravno tako kličemo vsem našim sestram širom domovine, zdramite se in sledite v naše vrste in zakličimo vse našim močnim gospodom demokratom: Ven s enakimi splošna in tajno volilno pravico za občinske in vse druge volitve.

LUKOVICA.

V Iari Zlatopolje smo pokopali vzor mladence Razovnega Franceljna. Dne 26. t. m. se je vrnil domov iz italijanskega ujetništva, oče ga ni dočakal, mati pa mu je zatimila oči. Naj v miru počiva.

Pri nas v Lukovici je Ferdinand Mali, ki pa še posestnik ni, in se tudi ne ve, če bo kdaj, letal okrog, da nabere podpise za svoje stranko. Ker ljudje niso vedeli, so mu šli za lim. Pa mislim, da se bodo premislili in pri volitvah bo drugače. Torej, kar je naših, volimo z našo Kmetisko zvezo, čeprav ste in tam podpisali. Saj se podpis lahko preklic.

IZ DOBREPOLJ.

Predzadnja številka »Kmetijskega lista« poroča o shodu »samostojnih« v dne 4. jan. 1920 ter zamoči, da je bilo na tem shodu najmanj dve tretjini pristajev J. K. Z., prijatelje zamoči, da so samostojni evangelisti Pucelj Mota, Kušar, Marinko že v gostilni pri šlihu obljubili juristu Žužku svobodno besedo, pa to svojo obljubo iz straha pred javnim razkrinkanjem sredi. Ta »resnicoljubni« liberalni list v samostojni kapi zamoči, dalje da je nad dve tretjini ljudstva v dvorani zahtevalo burno, da Žužek govori, a mu je »samostojna« manjšina s žvižgi in ropotanjem preprečila vsako besedo, zamoči dalje, da je hotela Mustarjeva »mladina«, kroj 30 obiskovalcev znane gostilne v Dobrépoljah, v kateri je imel Mustar med prvo sv. mašo zborovanje »samostojnih«, hotela jurista Žužka, ki je med vojno od 27. nov. 1917 naprej pomagal našim bednim dobrepoljskim ženam, rešil marsikoga vojaške suknje, dejansko napasti s pestmi, ki so se oklepale pri pariantih nožev! Na koncu se poročilo obregne ob Marijino družbo, kar pa ni čudo, ker je to stara liberalna navada. »Samostojna« ima v Dobrépoljah pač preveč kršiteljev nočnega miru, cerkvenih in božjih zapovedi, mešetarjev in sovražnikov zakonske zvestobe, da bi vlekla poštene ljudi. Zato se nene vrste krhajo, zgovorina bo pa vedela poročati, da je bil to hipen plamec, ki je požgal plevel v vrstah V. L. S. in jih izžigal, da se bomo tembolj zbrali kroj Cerkve in dušnih pastirjev, da se zamoremo tem uspešneje braniti proti valovom verskega boja, ki nam grozi s severa in juga. Mi smo danes trdnješi kot kdaj, ker se otrešamo tudi, ki so bili pri nas samo iz koritarstva, ljudi, ki so obremenjevali naš koreniti pokret na verskem in gospodarskem polju — V najkrajšem času pa premislite Dobrépoljci sledeče: 1. Kako bi dobili najtesnejši stik s Suho Krašjo, Ribnico in Kočevjem? 2. Kako bi poživili naše Zadrugo, ki — odkrite povedano — le preveč spi spanje pravičnega, 3. ali bi ne kazalo ustanoviti lesne zadrugo, da ne bo imelo profita iz naših gozdov le par majhnih, neznačnih lesnih trgovcev in 4. ali bi ne kazalo ustanoviti za kočevski okraj kje v Ribnici skupne nakupovalne in prodajne zadrugo? — Premislite! —

IZ RUDNIKA.

V nedeljo 18. januarja je po sveti mali pred cerkvijo oklical občinski sluga shod »Samostojne stranke«, kateri se ima vršiti istega dne popoldan v gostilni Jeršin na Rudniku. Nehote me vpraša prijatelj, če pri nas plačujemo slugo za to, da agitira za županovo stranko, zakaj pa takrat ni oklical, ko je prišlo usnje in podplat na občino, da je župan kar tajno razdelil med svoje zaupalke. Popol-

dan se je vršil nekakšni shod in volitev odbora, ali žal, da je bil shod tako slabo obiskani, da je bilo vse eno: volivci in odborniki, a še tistih je bilo polovico premalo, tako da je moral g. Zebal polovico naših nenavzočih so-mišljenikov potisniti v svoj zapisnik. Ko je bilo končano takozvano popisovanje nena-vzočih mož, so še malo pozabljali čez du-hovne in S. L. S. ter se žalostni razšli.

Kako pa kaj naša Kmetška zveza? Mo-že in fantje na nože in se ne boje vsakega najmanjšega truda in vsi stopite v Kmetško zvezo, zakaj v slogi je moč. Volivci, bližajo se občinske volitve; pokažite da stoji Rudnik še na katoliškem stališču in ne dajte se vo-diti od raznih liberalnih trgovcev in krčmar-jev, ki gledajo edino-le na svoj žep ne pa na blagor občine. Vojska nam je pokazala veli-ko, kdo se res kaj pobriga za kmeta, a kdo pa nič. Sedaj pa zaenkrat končam, pa pri-bodnjiki kaj več. Kmet občan.

IZ TOPLIC.

Krivi preroki so se priplazili v nedeljo dne 25. januarja tudi v mirno vas Gorenje Sušice. Bil je neki bivši agent, neki strokovni učitelj iz Grma in en krčmar iz Toplic. Zbrali so pred šolo peščico ljudi. Tem so govorili s sladkimi besedami, obljubljali jim deželo, po kateri se cedi mleko in med, z eno besedo: nebena na zemlji vsem, ki pristopijo v »neod-visno kmetško stranko».

Govornika sta upila in se dria na vso moč, da hočeta dati kmetom pravice, posta-ve — vse. Zamočala pa sta, po kaj sta prav-zaprav prišla. Po zborovanju je povedal g. Kofol prav po tistem svoj namen neki osebi, o kateri je mislil, da piha v liberalni rog, pa se je opek. Rekel je: »Razbiti, podreti, uni-čiti hočemo klerikalce in farje!« Ko je za pla-šilo zvedel par krepkih, je z dolgim nosom odšel. — Oho, po to ste torej prišli! Zakaj niste tega povedali glasno, kakor ste kričali prej, da ste verni, da hodite v cerkev itd. Vi-deli bi bili kak duh veje med našim vernim ljudstvom. — Kriči se lahko, posebno, če go-vori v človeku moč alkohola, a treba je de-jansi o dokazati svojo trditve. Mar bi bili ostali doma! Kako slab lov ste imeli, ste se sami prepričali. Samo 10 ste jih vjeli na svoje medene limanice, a še tem bo žal, razun par, ki spadajo po svojem mišljenju in življenju že tako v liberalno stranko. Vsi drugi so vam obrnili hrbet in dokazali, da se ne dajo sle-piti od ljudi, ki ne izpolnujejo svojih verskih dolžnosti.

Za take medene obiske se vam že zana-prej zahvaljujemo. Naš kmet dobro ve, kateri stranki pripada, ve pa tudi, da korenini nje-gova moč v neprestanem delu in v trdni veri. Ljudem, ki so se že enkrat — o priliki topli-kega boljševizma — usedli na Pelkove li-manice, bi svetovali, da mu v drugič pokažejo vrata, saj pravijo, da gre še osel samo enkrat na led.

KRKA PRI STIČNI.

V vsakem kraju se bodo ljudje zdaj naj-bolj brigali za to, kdo bo za naprej naš župan; občinske volitve, to bo zdaj poglavitno delo. Pravo delo po Kmetških zvezah bo za čas volitev več ali manj počivalo. Zato naj Do-moljuba sporočim zdaj samo vseh deset od-bornikov naše Kmetške zveze: načelnik Ant. Lampret z Muljave, odborniki: Al. Globokar z Les, J. Škulca z Vrhov, J. Koščak z Gmajne, J. Gačnik z Vidma, Fr. Zupanc iz Krške vasi, Ant. Rus s Šice, Ant. Zupanc iz Znojil, J. Miklavčič iz Leščevja in Fr. Miklavčič iz Podbu-kovja.

Ker imam že ravno pero v rokah, naj še mo reč omenim, četudi nima stika s Kmetško zvezo, pa bo lahko za naše kmete še velike koristi: namreč delniška družba za napravo velike elektrarne v Zagradcu. V Zagradcu se že zdaj pozna zidovje nekdanje fužine, velike tovarne, kjer so pred več sto leti železo topi-li. Še zdaj imajo pri marsikateri hiši v oknu gavitre iz litega železa. Tudi par žebeljarjev je še zdaj v Zagradcu. Zraven nekdanje tovar-ne je v Krki velikanski naravni jez iz samega »lahkega« kamna, ki v vodi »raste« kot pravi-jo. Ta padec Krke bi se dal v globoki stru-gi še več metrov povečati. Za celo Krško do-

lino bo ta elektrarna lahko še velike koristi, če bo kdaj stekla ob Krki železnica, ki bi šla napočet čez Kranjsko deželo ves čas ob Krki od izliva v Savo pri Brezicah do izvira na Krki pri Stični. Prišla bi ta železnica iz Štajer-skega, iz Brezic ali iz Krškega, bi šla skoz Kostonjico in št. Jernej ves čas ob Krki na Novo mesto, odtod skoz Žužemberk do izvira Krke, tu bi v Podbukovju krenila v Dobre-polje, kjer bi presekala kočevsko železnico, nato bi šla čez Bloke in Cerknico na Rakek in skoz Vipavo na Gorico. Krajci ob Krki od So-teske skoz Žužemberk do Krke pri Stični so gotovo med najbolj zanemarjenimi in revnimi kraji v deželi. S to železnico pa bi vendar ne-kaj življenja in morda tudi blagostanja prišlo v te revne vasi, posebno še, če bodo tudi na drugih jezovih v Krki naredili tovarne. Todi je sveta malo, in še ta je kamenit in pust, res Suha Krajina. Kako vse drugačna je zemlja v ljubljanski okolici ali pa tudi v Subi Krajini! Koliko več tukaj ljudje trpe za svoj živč kot ka okoli Ljubljane! Zato li čuda, če je polo-vica »Kranjčanov« v Ameriki.

Kmetovati, pravijo, to je že zadnja! Kar se kaj drugega postopiš, povsod boš več za-sluzil kot pa s kmetovanjem! Kako lahek je zaslužek pri barantiji! Zato zdaj že vsak ba-ranta! Saj denar ima zdaj vsak. Zadnjič je na Krko na semenj prišlo gotovo čez sto meše-tarjev in barantačev, živine pa tudi ene niso prignali na semenj. Koliko časa in denarja za-pravimo Dolenjci po seme! Če je kje v bli-žini semenj, pa da bi Dolenjec ne šel na se-menj, tak že ni pravi Dolenjec! Ako bi vse majhne semeje odpravili, ali bi to bilo kaj škode za kmeta, če bi ostali samo veliki sem-nji? In če bi par tisočakov moral na leto pla-čati patenta vsak prekupec in mešetar, ali bi bilo to kaj škode za kmeta? Naj bi kmet pro-dal prašiče in živino naravnost tistim, ki živi-no potrebuje zase za plemo ali da jo zase za-kolje. Zdaj gre pa prašič skoz deset rok in vsake se nekaj prime, potem šele prde Ljub-ljančanu na krožnik. Zato li čuda, če se Ljub-ljančan jezi na kmeto: kmet je oderuh, kmet je pa tudi jezen, ker je moral tako poceni pro-dati. Obema se pa v pest smeje — mešetar, ki je pri tem tako zlahka zaslužil lepe kron-ce. Koliko bi kmetu lahko pri tem pomaga-le ravno nakupovalne in prodajne zadruge. Sa-mo da bi bilo treba pri teh zadrukah samo takih mož, ki bi res iz ljubezni do kmeta hoteli tudi zastoj kaj narediti. Malokdo vpraša, kako bi mogel kmetu kaj pomagati, vsak vpraša: koliko bom jaz imel od zadruge. Ako bi vsaka ljubljanska družina lahko dobila za-klanega prašiča naravnost od kmeta, koliko cenejši bi bil prašič za Ljubljana in koliko dražje bi ga kmet prodal! Koliko cenejši bi nam prišla, če bi vsi kmetje enega sodnega okraja skupno naročili več vagonov koruze naravnost od kmetov iz Banata, potem narav-nost iz tovarne vagon usnja, vagon bağa za obleke itd. Tukaj naj se izkaže, kdor ima kaj srca za kmetal! Nekateri, ki imajo za kmeta samo jezik, nič srca, taki vpisjejo: Najbolj bo kmetu pomagano s tem, če najprej užugamo klerikalce in farje!

BRUSNICE.

»Samostojni« so se z vso silo vrgli tudi na dosedaj ne božvekako znane Brusnice. Ker ljudstvo ne gre rado za njimi, zato je treba seveda obljubovati razne stvari, ki jih pa naj-brže ne bo mogoče izpolniti. Love jih pa s so-ljo, sladkorjem in petrolejem in tako dalje. Čudno, da niso še začeli obljubovati tudi to-baka. Toda vprašamo, kaj pa, če se nihče ne zapiše v njihovo stranko, kam bo šlo potem blago, ki ga obljubljajo. In če bo dobila take vrste blago samo »Samostojna«, potem je to najjasnejši dokaz, da je tudi »samostojna kmetijska stranka« res pravo dete tistih brez-verskih in liberalnih močtev, ki sedijo slu-čajno sedaj pri vladnih koristih.

BUČKA.

Po dolgih letih se moramo zopet oglasiti. Vam, da mislite, da smo že celo zaspali, ali liberalna »Domovina« nas je zbudila s svojo lažjo, da ji moramo povedati resnico. Prav ne-usmiljeno obira gosp. župnika, kako pobira za sveče pri Velikonočnem ispraševanju. Od

vsakega bože imeti krono. Teža pa liberalci ne premislijo, da stane 1 kg sveč 60 K. Laže-jo, da ni gorelo več kot 3 sveče na božični večer, kar je pa velika laž. Gorelo jih je 35. Zaradi zvonov pa, da nobeden ne ve, kje da je denar. Ali denar je lepo naložen v Ljublja-ni v banki. Tukaj se sedaj prav lasajo socialni demokrati in liberalci. Liberalci so ustano-vili Kmetško stranko, vse ljudi so skupaj zbobnali, sestavili odbor, izvolili predsednika in vse, ali povedali pa nič, kakšna je stran-ka. Drugi dan so pa ljudje malo izvedeli, da je to liberalna stranka, je pa vsakdo rekel, jaz že ne grem več med nje. Upamo pa, da bode-mo kmalu ustanovili Kmetško zvezo, kar bodo na Bučki z veseljem sprejeli ljudje.

CELJE IN OKOLICA.

»Kmetijski list«, št. 4., prinaša dopis iz Celja, ki razpravlja o naši slovenski kmetijski družbi. Cel članek ni drugega kot žalovanje zato, ker so Samostojneži tako v kot potis-njeni. Sicer pa se z dopisom ne bomo pečali, ker vemo, kam pes tace moli. — V »Sloven-cu«, št. 19., je članek, da je podpolkovnik D. Žunković iznašel sledove soli, petroleja, železa itd. na našem Štajerskem. Že meseca marca bi začeli vrtati, da bi se pomagalo ljud-stvu za sol in petrolej. Vse je pripravljeno in ne bi bilo zastoj. Ali kar čez noč — je pre-stavil minister za rude tega rešitelja v daljino Macedonijo. Res prava ljudska vlada. — Do-linski.

IZ SEMIČA.

Naši Orli so 11. t. m. vprizorili lepo uspelo igro »Sinovo maščevanje«. Krat-kočasili so nas tudi tamburaši. — De-sembra smo dobili novega g. župnika P. Rafaela Groblarja. — Dan na dan se zopet ponavljajo tatvine po hišah in zi-danicah, kjer krađejo zlasti drago žga-nje. Samo zadnji čas se je zgodilo naš 20 tatvin, pa še niso prišli niti enega tatu.

Amerikanski zaboji.

Ameriška »Edinost« piše med dru-gimi:

Vsi zaboji, katere so poslali rojaki širom Zjedinjenih držav v Novi Jork v skladišče, se nahajajo sedaj tam. Tri velika poslopja v Novem Jorku so na-tlačena z našimi zaboji. Naši zastopniki v Novem Jorku so marljivo na delu, da zaznamujejo vsak zaboj in vpišejo v knjige. Naši zastopniki v Novem Jorku so v sporazumu z odborom v Clevelan-du naredili pogodbe s čehoslovaško vla-do, da čehoslovaška vlada prepelje na-še zaboje skupno s svojimi v domovi-no. Parnik odplove med 12. in 16. de-cembrom nepreklicno, ker do tedaj bo-dejo vsi zaboji pravilno zabilježeni, za-varovani in spravljani na ladjo. To je največja jugoslovanska pošiljatev, kam jih je šlo kdaj iz Amerike in bo storila narodu v starem kraju neizmerno do-brega. Gospod poslanik države SHS v Washingtonu, Hon. Grulč nam je na-znanil, da je vlada v Belgradu dovolila uvoz blaga brez carine in druge ugod-nosti. Čehoslovaška komisija naloži zaboje na ladjo, ki odplove v Trst. Čehoslovaška komisija ima v Trstu svoje pomole, svoje vlake z zapečatenimi vo-zovi in vojaškim spremstvom, in ga-rantira, da prepelje zaboje tekom štiri-rih dni iz Trsta v Ljubljano, popolno-ma zavarovane proti vsaki neizgodi.

Listek

Očetova povest.

(iz angleškega prosto poslovenil D.)

(Dalje.)

«Prosim, gospod doktor, pridite hitro! Ko sem šla iz gostilne, je že umirala.»

«V gostilni pri Beli vrani?» «Dobro, pridem precej.»

Nato gre v gostilno k Beli vrani. Krčmarica me vodi v podstrešje in mi o neki tujki pripoveduje.

«To jutro smo to žensko našli na cesti; tožila nam je neprenehoma, da ji je nekdo ukradel 1500 goldinarjev. Mislim, da je zato prišla ravno sem, da bi ji vi pomagali najti denar. Sicer se ne kaže ravno, da bi bila bogata, vendar govori, da morate vi skrbeti, da se zopet najde denar. Kako, da bi bilo to v vaši moči, gospod doktor! Morda je ne dobi več žive!»

Tako je nekdo ukradel moji ženi 1500 goldinarjev.

«Bojim se, da pridete prepozno; gotovo vas ne bo več spoznala,» pravi dobrosrčna krčmarica. «Pa mi nismo po vas poslali samo zato, ker vaša bolnica potrebuje pomoči, temveč, ker je naravnost zahtevala vas. Na potu jo je napadla kolera.»

«Ali je niste poznali, kdo da je?» vprašam s tresočimi se ustnicami. «Če ne, bodem sam pogledal!»

Mislím, da je videla krčmarica, kako so se mi tresli prsti, ko sem preiskal žepe svoje žene, kako sem obledel in skoro omedlel, zakaj, tekla je doli po kozarec vina. Niti vinarja nisem našel. — Ko vlijem par kapelj zdravila v žličko, da bi ji dal, se zgane in odpre oči ter me srpo pogleda.

«Ukradeno!» mrmra nerazumljivo, vse ukradeno!

Položim ji prst na ustnice in ji narekujem neko molitev. Zakaj, ti trenutki so bili predragoceni za posvetne stvari. Ona pa nadaljuje s silno težavo:

«Zdaj rečeš lahko po vsej pravici, da ti je nekdo ukradel denar, in morda se ti posreči, da ga zopet najdeš. Bila sem ravno na potu, da ti to povem, in da mi daš zopet kaj denarja, ko me zasadi grozna kolera. — Moli dalje, saj tako ne bodem več dolgo.»

«Artur, odpusti mi!» pravi čez nekoliko časa s slabim glasom, in smrtini pot ji stopa na blede čelo.

«Resnično obžalujem, kar sem storila tebi in Klari. Odpusti mi, kakor naj mi odpusti Bog!»

«Močno ganjen padem na kolena in ji poljubim že mrzlo roko.

«Iz srca!» rečem in ji zatisnem oči. Umrla je —

Trudil sem se na vse mogoče načine, da bi dobil ukradeni denar nazaj. Zdaj bi lahko sporočil gospodu Koširju o tatvini, ne da bi se kaj zlagal. — Med potjo, ko sem šel domov, potem vso noč in pri bornem pogrebu moje nesrečne žene so me mučile njene besede. Mislil sem hitro pisati gospodu Koširju, da bi se zopet premislil, — a tega nisem storil. — Še vedno ni nobenega poročila od gospoda Pavla, in še vedno sem moral gledati vedno večjo bolečino Klarino. Vendar je ostala še vedno moja srčna hčerka, ki mi je svetovala, pomagala in me tolažila, — do onega strašnega večera. (Konec.)

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ...

(Dalje.)

Henrik Hendel je šel v orožarno, da da potrebna povelja glede prve kompanije, ki jo bošta z očetom seboj peljala na Dunaj. Vse mora biti novo, čisto in sijajno. Vsa oprema

in bojna oprava mora delati čast kompaniji in Hendelovemu imenu.

Še eno pot ima, za Boga, pot, ki mu je silno sladka: V Vizerfeld mora k Štefani, da vidi, je-li že gotov stotniški pas. Oj, kako ga vleče tja, če bi imel peroti, bi zletel kakor ptica k ljubljani deklici. Sedem dni je že ni videl. Sedem dni ne misli drugega kakor nanjo. Kakor angel mu noč in dan plava pred očmi. V noči na velikonočni ponedeljek je videl v luninem svitu meniha, čigar postava je bila kakor njena. To ni bila prevara, to je bil čudež, čudež ljubezni. Ljubezen, ljubezen mu vedno in povsod pričaruje pred oči ljubljeno, sladko deklico. O ljuba, ljuba, sladka Štefana! Če bi hotel potovati na konec sveta, vedno, vedno bi bila ti pri meni.

Ponosno, umerjeno je korakal proti Vizerfeldu; tako se spodobí štajerskemu stotniku, ki ga morajo vsi spoznati že po hoji. Že se bliža Šveterneričini gostilni, ki stoji sredi med drevmi tako tiho, kakor bi bila začarana. Kljub temu, da zunaj sije majniško solnce, so steklena okna gostilne skrbno zaprta; odkar ve Šveternerica, da štajerski sodnik pazi nad njeno hišo, skrbno zapira okna in vrata.

Na vrtu tam zadaj za hišo se nekaj živahno giblje, otroški glasovi prihajajo skozi sadno drevje, ki je pokriva mlado popje in zelenje, sem proti cesti. Skozi zelene majnikove veje je Henrik zagledal modro obleko sedeče deklice, močno mu je kri zaplala po žilah — Štefana sedi na vrtu. Hitro je odprl lesena vrata, ki vodijo na vrt; nad njegovo glavo so v pomladnem vetriču tresejo drevesa in mu s pomladnim cvetjem prajijo perjasti klobuk. Ko se je s hitrimi koraki blizal deklici, je pohodil dokaj vijolic in nalomil nekaj solnčnic. Kakor nekda v Garstenu v izbi za paramente tudi danes sliši sladki, očarujoči Štefanin glas. Kakor takrat tudi danes govori o Bogu in o božjih stvareh...

«Katere lastnosti božje si moramo posebej zapomniti?» vprašuje, nato jeclajoče odgovarja deški glas: «Bog je zgolj duh...»

Štefana govori tiho in ljubeznivo: «...je bitje, ki ima najpopolnejši razum in najpopolnejšo prsto voljo, pa nobenega telesa.»

Henrik je nagnil v stran dve mladi drevčici, bežeg in črešnje — in je zagledal Štefano, ki je sedela pod jablano, ki ji je rožnato cvetje sipala v lase. Kakor nekda v Garstenu, je sedela in je sklanjala glavo doli k svilnatemu vezanju, ki ji je razpeto v malem okvirju počivalo na kolenih. Toda ni imela v delu apostola Janeza, marveč grb predrznega Hendelovega fanta — s svilnatimi nitkami je vezla grb v stotniški pas. To pot je ne obdajajo papeški leseni in slikani mučeniki kakor takrat v Garstenu, marveč so okoli nje ljubki, plavalasi otroci: Poleg nje stoji štiriletni deček in ji gleda na prste, ki se tako hitro gibljejo; ob njenih nogah leži čisto malo dete v zibelki, ki jo tako lepo ziblje z noge; tretje dete, že precej velik deček, čepi na tleh ravno njej nasproti in drži v rokah belormenega petelina z ognjenordečo rožo na glavi. Ko je stopil izza drevca Henrik in je zažvenketal z mečem, je petelin zaplahutal s peroti in je zapel na ves glas: «Kikiriki!»

«Haha,» je rekel Henrik, «to je pa žival za moj grb.»

Štefana je plaho skočila po konci in je zagledala stotnika. Oj, ta prihaja po pas, kako je vesela, da je bila tako marljiva. Gospoda lepo pozdravi, reče otrokom, ki plaho in ljubko podravljajo: Hvaljen bodi Jezus Kristus — luteranski gospod se smehlja, pa ne odgovori: na veke, marveč pravi Štefani:

«Deklica, kako daleč si že z delom? Sedaj se pa že res mudi. Prihodnje dni bom z očetom jahal na Dunaj k cesarju. Toda, deklica, nikar ne stoj zaradi mene.»

Štefana je držala v rokah okvir z vezanjem in je zopet sedla na cemprinov stolček pod jablano.

«Toliko je že gotovega,» je rekla in je kazala na že skoraj dovršeno delo. Petelin je že tudi gotov, samo par temnih peres ob strani mu še manjka. Potem pridejo na vrsto gore in zvezde, ki jih moram vvezti.»

Henrikove oči so se veselo bliskale preko vezanja, toda takoj so zopet obstale na dekliški angleški glavi, in mladenič je rekel:

«Res, vso čast in hvalo ti moram dati, kako naraven je petelin, kakor da bi bil živ, Zares, krasno delo, si-li delala po vzorcu?»

Štefana je pokazala na petelina, ki ga je bratec še vedno trdno držal v rokah, in je rekla:

«Takega sem naredila, kakor je naš petelin, naš je tudi bel kakor vaš; vsak dan je moral biti nekaj časa ujet! No, sedaj ga pa le izpusti!» je rekla bratcu. Kmalu je petelin veselo in ponosno sedel na grmu tik Štefane in je radostno pel: Kikiriki. Mladi Hendel pa je rekel:

«Delaš prav tako kakor veliki mojstri, ki ustvarjajo svoja velika dela po naravi. To je lepo. Pač te je stalo mnogo truda in časa, preden si naredila toliko tisoč vbojlijajev?»

«Res,» je rekla, «počasi gre od rok, no pa ravno sedaj pri nas ni bogve kaj opraviti. Gostov je malo, Mihaelica pomaga. Perilo imamo šele prihodnji teden. V Garstenu sem tudi že gotova z delom.»

S košenim naprstnikom je gladila rdečesvetlo petelinovo rožo na svilnatem vezanju. Iz prsi se ji dvigne globok vzdih. Nič ji ni všeč, da je v Garstenu že vse dovršila. Tako rada bi še storila kako pot za Alberta... Toda ničesar več ne potrebuje — tako ji je sporočil.

Ko je deklica tako govorila, se je Henrik s prekrizanimi rokami naslanjal na jablano.

«V Garstenu,» je ponovil. Oblak mu je prevlekel čelo in lepo obličje, da so otroci strmeč zrlj vanj.

... V Garstenu, kjer jo je menihi izrabljajo, kjer mora za par borih beličev sedeti v zaduhli izbi, vsa sključena in upognjena — !

«Kaj si imela zopet opraviti v Garstenu? je nejevoljno vprašal.

Staro cerkveno obleko sem šivala.

«Še vedno?»

«Seveda, kadar se začnejo trgati stare stvari, potem ni več konca in kraja. Henrik kakor zamaknen zre na sladko postavo, čija lepota ga omamlja in očaruje. Močno se mu dvigajo prsi, ko smehljaje reče:

«Tudi jaz sem bil nedavno tega v Garstenu. Pomisli, ponoci je prišel menih s svetilko iz samostana, in — pomisli, bil je čisto podoben tebi!»

Za trenutke obmolne Štefana. Dela paž zaljubljene šale. Toda v vratu jo tišči strah. — Jezus — res, ono noč — ko je nosila Izveščarja. Ko je šla v stolp, so donele trobente, in ko je prišla iz stolpa, so jezdili moški skozi lipov drevored, je-li bil ta zraven?

Vzdihnila je k Gospodu Jezusu, naj varuje svojo skrivnost! Potem je mirno rekla:

«Tako, menih, da ste videli? S svetilko? Je bil pač pri kakem bolniku. In meni da je bil podoben? No, to je pa moral biti kaj čuden menih!»

«Na, misliš!» je rekel Henrik z gorečim pogledom. «Jaz pa mislim, menih, ki bi bil tebi podoben, bi bil preveč lep, smrtan greh bi bilo, ostrčiti mu lepe lase in ga zapreti v celico!»

«Kaj še, smrtni greh, Vi se pa že dobro spoznate v tem, kaj je smrtni greh,» mu je z lahnim nasmehom odgovorila Štefana, da je Henriku kri udarila v glavo. —

«Seveda, to ti bolje veš,» se roga Henrik.

«Ti vse bolje veš, kakor kdo drugi!»

«To vejo pri nas mali otroci, za to ni treba posebne učenosti!» ga je živahno zavrnila Štefana. «To ve celo naš Kristof — Kristof, kaj je smrtni greh, povej gospodu, ki ničesar ne ve!»

Kristof se je postavil po konci pred Henrika in je rekel:

«Smrtni greh je prostovoljno prelomljenje božje postave v kaki važni reči.»

Luteranski stotnik se je smejal:

«Dobro znaš, te je li naučil mali učitelj na Gori?»

«Še ne hodimo v šolo, naučila nas je Štefana!» je veselo odgovoril deček z udebo glavic.

«Sola na Gori je vendar zaprta, Vaš oče jo je zaprl,» je rekla Štefana, iz njenega čiste glasu je odmevalo kakor ožitek. «Li ne veste tega?»

«Li ni nobene druge šole več v Štajersdorfu?» je vprašal stotnik.

»Seveda, luteranska pač! V to pa ne poznamo otrok, da ne slišijo, kako se psuje in gramoti naša vera.«

»Nikdo ne psuje,« je kljubujoče rekel Henrik.

»O, pa še kako,« je rekla, medtem pa je z rožnatimi ustnicami ostrila svilnato nitko. Krištof se beheta, blede dete ob njenih nogah jeclja v spanju »ama«.

Vedno močnejše kipi v Henrikovih prsih hudezen in hrepenenje.

»Kdaj boš s tem gotova?« vpraša in se z roko dotakne petelinovega krila, ki je je marljivo vzela.

»S pasom?« vprašuje Štefana.

»Ne, s to-le senco tukaj!«

»Ta bo takoj gotova.«

Stal je pri njej nagnjen nad njo, zlati solnčni žarki so obsegali njegov zarjaveli in njen cvetoči rožnati obraz. Štefana je urno dalje vzela, on pa je ves omamljen z gorečimi pogledi pil njeno lepoto.

Tedaj se je zbudil otrok v zibelki ob njenih nogah in je zajokal z drobnim glaskom.

Štefana je položila vezenje v stran, vzela je dete iz zibelke, se je dvignila in je zibala dete v naročju. Tedaj je umolknilo dete. Henrik je vprašal: »Koliko je staro dete?« Ona se smehljala: »Enajst mesecev. Tako je še majhno, pa tudi drobne nožice ima.« Izgledala je kakor ljubeča mati, otožna in sveta. Zaradi tega otroka, pomisli Henrik, so jo takrat pošasti provale na mestnem trgu. Da jih ni obila strela iz jasnega neba... Sedaj je nagnila svoja nežna usta na otrokovo čelo in je je poljubila; Henriku je v vročih valovih zaplala kri po žilah, »Ne, dekle,« je zapoveda- očel rekel, »sedaj pa že dosti dolgo stojim in čakam. Nič ne de, če krilo še ni gotovo, rad bi videl, kako se mi poda na sukni stotniški pas, opasaj mi ga.«

Štefana je položila dete v zibelko. »Moram vzeti svilo iz okvirja,« je rekla, »Toda opasete si pa pas lahko sami.«

»To mi vsikdar stori moj hlapec, zakaj sem pa stotnik,« je prevzetno rekel.

»Nisem Vaš hlapec,« je rekla Štefana.

»Vem, da nisi,« je sedaj vljudneje rekel in je izpod napoševnih obrvi hrepenete gledal nanjo, »pa bi rad videl, kako boš ti napravila gube in pentlje, da te bom posnemal, kadar pojdem k cesarju.«

Spretno je vzela vezenje iz okvirja in je razvila zavite dele pasu.

Z lahko roko in z motrečim pogledom je vrgla Henriku, ki je visok in krasan stal pred njo, pas čez ramo, pri tem ni niti zardela niti pobledele, niti ji ni srce hitreje tolklo. Nobeno štajersko dekle bi ne bilo ostalo pred junakom tako hladnomirno, kakor je ostala Štefana. Henrik je zaklical: »Čez drugo ramo!«

»A tako,« je rekla »saj res, na to stran pride pentlja za meč.«

In z nežno, deviško roko je obesila trak čez drugo ramo najlepšega vseh mož v štajru, ki mu je liki črni plameni svigala ljubezen iz oči in mu je dvigala prsi, rad bi jo bil privel k sebi in poljubil njena sladka usta, toda bal se je, storiti kaj takega brez njenega dovoljenja, tako visoko je cenil nedolžnega angela, ki je bil Štefana.

Toda njeni roki sta liki dve nežni rozi drseli preko njegovih globoko dihaajočih prsi, spretno je uravnala gube, ki jih je delal široki trak, ko se je Henrik zasmejal: »Tako visokega gospoda pač še nisi imela v svojih rokaj, kaj?« Ona pa je odgovorila: »Pač, še tisočkrat večjega. Njega, ki je ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je.«

(Dalje.)

Umril je dne 2. februarja v Bežljaku po daljši mučni bolezni Jan. Meden, sin glednega posestnika Jan. Medena p. d. Konkov v dobi 31 let. Pokopali so ga v četrtek 5. februarja s sv. mašo. Bolezen — jetiko — si je nakopal pri vojaki, N. b. v m.)

Muži Vas glavobol? Zebobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza fluida in odpravljeni so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Fellerjev Elza mentolni trtnik en komad 3 K 50 v.

Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobri! 6 kroglic 12 K. Pravi balsam 12 steklenic 30 K. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 12 K. — Omot in poštena posebej, a najceneje, Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetsko glasilo.

Kateremu iz Rusije

došlemu ujetniku je znana usoda ujetnika Ivana Starman, ki je bil ujet 1. 1915 v Przemyslu in je bil v Turkestanu v Ruski Aziji. Zadoje njegovo poročilo je z dne 30. maja 1. 1918. Lager Perovaka Ruska Azija. Pojasnila sprejema Franciska Starman, Stara vas 35, p. žir. — Stroški se povrnejo.

Izgotovljene obleke

in manufakturne blago priporoča po najnižjih cenah

Ivan Sax

Ljubljana, Stari trg št. 8.

Razglas.

Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani rabi za plemenitno dobo 1930 in sicer od 15. februarja do 10. julija 1920

postajevodje in moštvo

za žrebčarsko službo na plemenitnih postajah v Sloveniji.

Neaktivni bivši žrebčarji se s tem vabijo, da se do 8. februarja zglašijo pisмено ali ustmeno pri državni žrebčarni na Selu, pošta Moste pri Ljubljani.

Plača: vojaške pristojbine in primerne doklade.

Vodstvo državne žrebčarne.

Dobra

molzna krava

se vzame v rejo. — Fužine, p. D. M. Polje.

Pridraga, zdravega fanta iz poštene hiše, ki ima vse seje za

kovaško obrt,

sprejme Fr. Ahačič, Fužine v Trzinu.

Brinje samo prvovrstno blago, se dobi pri Fran Pogačniku v Ljubljani, Dunajska c. 36.

Kupim vsakovrstne stare šivalne stroje. Prodajam gramatični gostilniški godbeni avtomat in eno novo obleko za požarno brambo, L. Rebolj, Kranj.

Ovčji kožuh popolnoma nov, se prodaja v Ljubljani, Gosposvetska cesta 13, vrata 16. Deloma se lahko plača v živilih.

Domačo semensko deteljo, volno in predivo kupi vsako množino Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta 36.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vaa golazen mora poginili ako porabljaate moja najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 7 K, za podgane in miši 7 K, za ščurke 8 K, posebno močna tinktura za stenice 7 K, uničevalec moljev 6 K, prašek proti mrčesu 6 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 4 in 8 K, mazilo za uši pri živini 4 in 8 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uniči rastl.) 6 K, prašek proti mravljam 6 K. Pošilja po povzetju Zavod za eksport: M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Manufakturna in modna trgovina

IVANKA PRAPROTNİK

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporoča veliko izbiro raznovrstnega blaga za moške in ženske obleke, avile in volnenega, kontentine, cvilila, odeje, negavice, robce in raznega perila Najboljše vrste sukanec. Kdor hoče dobro blago in poceni kupiti, naj se obrne na to domačo trdiko! Vzorci se ne razpošiljajo.

Dr. Alojzij Šlechta

je otvoril, po mnogoletnem zdravniškem delovanju v tu- in inozemskih bolnicah, zdravniško prakso in ordinira za

kirurški in splošne bolezni

Ljubljana, Dvorni trg št. 1 (nasproti Narodne kavarne od 10 do 12 in od 3 do 4.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znanih nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg, 33.

Članit in poljsanje z obrat. pošto brezplačno.

Zanesljivi posredovalci so vedno sprejemljivi.

Bukov, hrastov, smrekov les

posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju

kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upogojenega pohištva
L. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku.

Vabijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuna in takoj plača.

Nova smrt

sa podgane in miši, katere se zamore popolnoma in zanesljivo zatreti le z novo 10 let rabljivo iznajdbo avtomatično past **„Samostavljanka“** v eni noči se lahko vjame 10-30 miši ali podgan. Za vsakega janičija mnogo brojna priznanih pisem. Cena z navodilom za en kom. I vrste nekoliko večji K 25- II vrste malo manjši K 16. Cenjena naročila se prosijo pod **„Samostavljanka“** na Informačni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Ali ste že naročili „Domoljuba“?

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno po naročilu

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

imate bolečine? V licu? V celem telesu? Vas muči glavobol? Tiganje po udih? Trpite na reumatizmu in gilih? Ste se prehladili? Ne morete spati? Niti delati? Ste nervozni in preveč občutljivi za mrzli zrak?

Poizkusite vendar Fellerjev pravi Eizafloid! Čudili se bodele! Občutili bodele čuvstvo zadovoljnosti! Resni ste bolečin in hvalite Fellerjev Eizafloid kot dobrega prijatelja v hudih dneh. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K. Zagorski sok proti 27 K. Zagorski sok proti 27 K.

košijo in prsim bolečinam, 1 steklenica 5 K.

Vaš želodec ni v redu? Trpite na počasni prebavi? S slabim apetitom? Vabimo vas, zanesljivo odvajajoče sredstvo?

Oj, kako bodele zadovoljni, ako samo poizkusite Fellerjeve prave Eiza-kroglice! Te so res dobre! 6 skatlic 12 K. Želodec okrepljujoča švedska tinktura, 1 velika steklenica 12 K. Pravi balsam, 12 malih steklenic 30 K.

Lahko se naročite!

Fellerjev Eizafloidni prašek, 1 vel. skatlica 3 K. Zobne kapljice, steklenica 3 K. — v. Očesne kapljice 3 K. — v. Zanesljivo mazilo zoper srbečino in srbečico, lonček 10 K. Močna francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poština posebej, a najceneje! Eugena V. Feller, lokarnar, Stubica donja, Elzatr 51, 16, Hrvaška.

Primežaj krmi Mastin

enkrat na teden eno pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmljenje pa se primeža dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, a Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20-50 poštnine prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živalih, garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaj, Ne smrdi, nemaže perilo. 1 lonček 6 kron. Po pošti kron 9-50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rolovaža.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska c. 90. Sp. Šiška.

Durolit smole prosti specialni asfaltni strešni papir dobavlja

„Asphalton“ ako iska družba za asfalt in kemično tehnično industrijo Dunaj IX. Liechtensteinstrasse 20. Tovarni Duna-Bрно 5327

Lepo črno letošnje

brinje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.

Agitirajte za „Domoljuba“

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4793

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.